

CILJI 2008-2012

1. Okrepili prizadevanje, da vsakdo za svoje delo prejme pošteno plačilo

- minimalna plača mora zagotavljati dostojno preživetje,
- delo se mora splačati, zato mora minimalna plača pomeniti tudi motivacijo za iskanje zaposlitve, nadzor nad upravičenostjo prejemanja denarnih socialnih pomoči pa preprečevati neaktivnost brezposelnih,
- tudi v prihodnje zahtevati pregledno in varčno porabo denarja davkoplačevalcev od ministrstev do javnih zavodov.

2. Spodbujali še tesnejše povezave med znanostjo in gospodarstvom – inovacije prinašajo dodano vrednost, delovna mesta in razvoj:

- s kakovostno in konkurenčno ponudbo študijskih programov se je treba odzivati na družbene potrebe (prenova programov, snovanje novih),
- po končanem izobraževanju hiter in uspešen prestop iz šole na trg delovne sile (tudi delo pri potencialnih delodajalcih že v teku šolanja),
- financiranje raziskav, vlaganje v znanstvene in tehnološke parke ter nove obrtne cone.

3. Pomagali kmetom, da za svoje delo dobijo pošteno plačilo:

- reorganizacija neučinkovitih institucij, ki naj bi skrbele za kmete (kmetijsko svetovanje postaviti na trg storitev),
- pomoč kmetom pri trženju izdelkov,
- dvigniti izobrazbeno raven kmetovalcev in jih ispodbujati, da sami prevzamejo ključna mesta v kmetijskih organizacijah,
- vključiti kmetije v energetska oskrbo Slovenije (biomasa).

4. Zavzemali se za prožno varnost zaposlitve:

- ob potrebni mobilnosti delavcev bomo skrbeli za nadzor nad izvajanjem delovnopravne zakonodaje ter zagotavljali ustrezno izobraževanje in prekvalifikacijo vsem delavcem, ki s svojim poklicem ne morejo dobiti zaposlitve,
- skrbeli bomo za socialno varnost državljanov, ki zaradi objektivnih razlogov nimajo zaposlitve ali se sami ne morejo preživljati,
- razvijali bomo invalidsko varstvo, utemeljeno na človekovih pravicah, preprečevanju diskriminacije ter zagotavljanju enakih možnosti.

5. Podprli in predlagali le takšno zdravstveno zakonodajo, ki bo vsem pod enakimi pogoji zagotavljala dostopno, kakovostno in hitro zdravstveno oskrbo:

- to pomeni ohranitev obveznega zdravstvenega zavarovanja,
- omejitev privatizacije zdravstva (pregled/nadzor nad privatizacijo),
- varstvo kategorije socialno šibkih zavarovancev tako, da bi bili v celoti vključeni v storitve obveznega zdravstvenega zavarovanja, brez doplačil dopolnilnega zavarovanja,

- povečanje naložb v prenovo/gradnjo stavb in nakup sodobne opreme.

6. Ustvarjali razmere, v katerih bodo mladi lažje prišli do prvega stanovanja:

- oblikovanje nepremičninskih naložbenih skladov, ki naj mladim družinam omogočijo pridobitev prvega stanovanja,
- rešitev težave zaradi medsebojnega izključevanja zaposlitve za določen čas in pridobitve posojila.

7. Spodbujali sožitje med generacijami:

- gradnja medgeneracijskih centrov,
- varno in kvalitetno življenje v vseh življenjskih obdobjih,
- prostovoljstvo (priprava Zakona o prostovoljstvu, ki bi uredil status in položaj prostovoljcev).

8. Načrtovali varno in aktivno starost:

- dosledno usklajevanje pokojnin z rastjo plač,
- spodbujanje vseživljenjskega učenja,
- ureditev trga nepremičnin, možnost preprostega zamenjevanja stanovanj glede na spremenjene potrebe.

9. Nadaljevali večanje učinkovitosti pravosodja:

- poprava krivic in odprava zaostankov kot pogoj za zaupanje v pravno državo,
- premagovanje in končanje sodnih zaostankov,
- razvijanje alternativnih oblik reševanja sporov (mediacija ipd.).

10. Gojili kulturo dialoga in podpirali slovensko umetnostno ustvarjalnost:

- uveljavljali bomo vlogo Slovenije kot sousmerjevalke evropske kulturne in jezikovne politike,
- podpirali kakovostne nekomercialne kulturne projekte in ustanove,
- krepili prepoznavnosti Slovenije v tujini s predstavljanjem najboljših kulturnih dosežkov,
- skrbeli za uveljavljanje in razvoj slovenščine na vseh področjih javnega življenja.

Moja NOVA Slovenija: podjetna...

V gospodarskem in finančnem smislu. Raste in se razvija v sodobno evropsko gospodarstvo, ki je dokončno zaključilo s tranzicijo. Jasno zagovarja svoje interese v svojih povezavah tako znotraj kot zunaj EU. Spodbuja uspešen razvoj lokalnih skupnosti in z življenjsko naravnanimi zahtevami omogoča kvalitetno izobraževanje, delo in uresničevanje kreativnih zamisli državljanov.

GOSPODARSTVO

Slovensko gospodarstvo je trenutno v zelo dobrem stanju, saj že dve leti zaporedoma beležimo nadpovprečno visoko gospodarsko rast, ki je v letu 2007 dosegla 6.1% stopnjo rasti, kar nas uvršča med najuspešnejše države v Evropski uniji. Na gospodarsko rast so pozitivno vplivali tako ukrepi vlade, predvsem prevzem evra ter znižanje davčnega bremena (postopna odprava davka na izplačane plače, znižanje stopnje davka na dobiček pravnih oseb), kot tudi večje tuje povpraševanje po slovenskih izdelkih, za katerega pa smo bili izrazito dobro pripravljeni. Vzporedno z gospodarsko rastjo se je poviševala tudi stopnja zaposlenosti, upadalo je število brezposelnih.

Osnovno gibalno učinkovitega gospodarskega razvoja je odgovorna zasebna pobuda. Vlogo države v gospodarstvu vidimo v ustvarjanju enakih možnosti za vse in v doslednem zagovarjanju tržnih zakonitosti ob socialni regulativi.

Država mora preprečevati monopolno delovanje v vseh treh tržnih segmentih: v gospodarstvu, financah in na trgu delovne sile. Ne vidimo pa države v vlogi lastnika, zato je potrebno dokončati privatizacijo, seveda, na pregleden in pravičen način.

Slovensko gospodarstvo je trenutno v zelo dobrem stanju, saj že dve leti zaporedoma beležimo nadpovprečno visoko gospodarsko rast, ki je v letu 2007 dosegla 6.1% stopnjo rasti, kar nas uvršča med najuspešnejše države v Evropski uniji. Na gospodarsko rast so pozitivno vplivali tako ukrepi vlade, predvsem prevzem evra ter znižanje davčnega bremena (postopna odprava davka na izplačane plače, znižanje stopnje davka na dobiček pravnih oseb in dohodnine, kar je povečalo neto plače predvsem osebam nižjih prihodkov), kot tudi večje tuje povpraševanje po slovenskih izdelkih za katerega pa smo bili izrazito dobro pripravljeni.

Vzporedno z gospodarsko rastjo se je poviševala tudi stopnja zaposlenosti in upadalo število brezposelnosti.

Čeprav se je povprečna plača v Sloveniji od konca leta 2004 realno zvišala za 7,5% ter da so spremembe na področju dohodnine zvišale neto plače predvsem za ljudi z manjšimi prihodki, žal veliko državljanov v svojih žepih še ne čuti teh ugodnih gospodarskih rezultatov. Na podlagi socialnega sporazuma, ki je bil sprejet še v času prejšnjega mandata, so plače se dvigovale vsaj za en odstotek manj kot napovedana rast produktivnosti. Dejansko se je izkazalo, da je ta razlika bila večja. To je omogočilo, da Slovenija dosegla veliko mero stabilnosti in lahko prevzela euro. A vendar, v Novi Sloveniji smo vedno opozarjali, da takšna ureditev ne more biti več kot le začasna.

Plačna politika se mora spremeniti a vendar le tako, da rast plač ne bo presegala rast produktivnost, saj moramo obdržati konkurenčnost našega gospodarstva. Prav zato se bomo še vnaprej zavzemali za zdravo gospodarsko rast, na podlagi investicij, tako domačih kot tujih, večjo rast produktivnosti dela in posledično tudi plač. Ugotavljamo, da delavci še vedno niso nagrajeni za dobro delo, tudi če za to obstaja možnost, ki jo gospodarska rast in rast produktivnosti dela omogočata. Denar ostaja v rokah lastnikov kapitala in menedžmenta, kar gotovo ne more biti stimulatивно, še posebej, če se to primerja z velikih nagradah uprav in tudi nadzornih svetov.

V Novi Sloveniji se zavzemamo za pravično plačilo za pošteno delo. Prepričani smo, da mora priti do pravičnejše delitve rezultatov dobrega dela, tako da bodo tudi delavci deležni nagrad ob dobičku. Zadovoljni smo, da je bil v tem mandatu sprejet Zakon o udeležbi delavcev pri dobičku, pri kateri je ministrstvo za finance odigralo odločilno vlogo. Menimo, da bo zakon z ustrežno delitvijo izboljšal socialni položaj delavcev, jih na nek način stimuliral ter krepil njihovo pripadnost družbi. Po drugi strani pa bo uveljavljal davčne ugodnosti, ki jih je pripravljena priznati država in bodo pozitivno vplivale na poslovanje in nenazadnje na sam dvig konkurenčnosti. Vendar pa je njegovo izvajanje prostovoljno. V primeru, da zakon v praksi ne bo zadovoljivo zaživel, predlagamo višje stopnje obdavčitve nagrad vodilnih (tako v upravi kot nadzornih svetih) v podjetjih, ki dobička ne bi bili pripravljene deliti z delavci.

Zagovarjamo pravični model lastninjenja po modelu Nove KBM, pri kateri smo zagotovili največjo mero preglednosti ter vsem državljanom enake možnosti za nakup delnic in tudi udeležbe pri morebitnem dobičku. Namen lastninjenja državnih podjetij namreč ni v kovanju dobičkov gospodarskih ali političnih veljakov, ampak iskanje stabilne lastniške strukture, ki bo omogočala uspešen razvoj podjetij tudi v bodoče, brez možnosti vplivov trenutnih vladajočih struktur na poslovne odločitve podjetij, ki bi le – tem lahko na dolgi rok tudi škodovale.

Podpiramo spodbujanje podjetniškega potenciala in podjetništvu prijaznejše okolje, zlasti malega in srednjega podjetništva in nastanek učinkovitih podjetniških inkubatorjev in tehnoloških parkov.

Dinamična ekonomija zagotavlja rast splošne produktivnosti v državi in ustvarja temelje za visoke standarde na socialnem in kulturnem področju. Zavedamo se, da kljub uspešni gospodarski rasti, plače v Sloveniji še vedno zaostajajo za plačami starejših članic EU. V naši državi je soodvisnost vseh državljanov zaradi majhnega obsega gospodarstva še posebej pomembna.

Ekonomska politika države mora zato zagotoviti možnost razcveta splošnega inovativnega okolja, ki lahko s porajanjem novih idej zagotovi hitrejši razvoj ter hitro odzivanje na spremembe v ožjem ali širšem gospodarskem okolju.

Naš cilj je inovativna družba s podjetnimi državljanji. V ta namen je bila v tem mandatu uvedena davčna olajšava podjetjem, ki vlagajo v raziskave in razvoj.

Podpiranje raziskav je ključnega pomena tudi v prihodnosti, zato se bomo tudi še naprej zavzemali za čim večje povezovanje izobraževanja in gospodarstva, ki po nekaterih ukrepih že daje rezultate v smislu povečanja mladih raziskovalcev.

Predlagamo tudi financiranje inovacij, njihovo hitro izvedbo in posledično zaščita patenta. Tako se bomo izognili temu, da si zasluge za slovenske inovacije, ki od načrta zaradi pomanjkanja denarja, ne preidejo v izdelek, lastijo tujci ali naši znanstveniki odhajajo v tujino, kjer imajo boljše pogoje dela. V NSi dajemo poseben poudarek malemu in srednjemu gospodarstvu. Za Slovenijo, ki ni bogata z naravnimi surovinami, vidimo perspektivo v proizvodnji visoko kvalitetnih maloserijskih izdelkov in v njihovem trženju.

Prav zato smo se zavzeli, da je poleg davčne olajšave za raziskave in razvoj bila uvedena razvojna davčna olajšava s posebnim poudarkom za mala in srednja podjetja. Podpora zagotavljanju in kon-troli kakovosti mora postati osnovno vodilo pri določanju prioritet države za podporo posameznih gospodarskih dejavnosti in naložb. Veliki gospodarski kompleksi naj nastajajo spontano, na podlagi racionalizacije in ekonomske učinkovitosti, ne pa na podlagi političnih odločitev.

Glede na dejstvo, da je Slovenija ena redkih držav EU, ki je v zadnjih letih emisijo toplogrednih plinov povečala nad evropsko povprečje moramo posebno pozornost posvetiti uresničitvi t.i. Kjotskega protokola. Zavedamo se, da nam naravne danosti na področju lesnega bogastva predstavljajo posebne priložnosti prav za to uresničitev znižanja emisije toplogrednih plinov. Zato se bomo v Novi Sloveniji zavzeli, da bo tudi pri nas prišlo do potrebnih korenitih sprememb. Potrebujemo odprto strokovno razpravo, ki bo omogočila Sloveniji pot do umne uporabe lesa v skladu z našimi naravnimi danostmi.

Zavzeli se bomo, da bo les opredeljen kot strateška surovina, da bo predelava lesa ponovno postala pomembna panoga, ki bo maksimalno izkoristila prirastek, ki nam ga nudi umno gospodarjenje z gozdom. Potrebujemo tehnološko razviti lesno predelovalno dejavnost in lesno surovino doma predelati v izdelke z najvišjo dodano vrednostjo ter pri tem odpraviti negativne pojave sive ekonomije: razviti celotno verigo od pridobivanja, predelave, uporabe, reciklaže do končne izrabe lesa. Posvečali bomo torej posebno pozornost ohranjanju in gojenju gozdov. Gozd je naše naravno bogastvo, naša pljuča, vir tehničnega lesa za lesno-predelovalno industrijo, ki predstavlja znaten delež gospodarstva, ki ga je potrebno ponovno oživeti in dodati vrednost. Ostanke lesne biomase je potrebno izrabiti v energetske namene in tako zmanjšati odvisnost države od drugih uvoženih energentov.

Mlade moramo spodbuditi, da s sajenjem dreves krepijo odnos do narave, ekologije in uporabe naravnih materialov. Z večjo uporabo lesa v gradnji in drugih izdelkih skladiščimo znatne količine CO₂ in tako prispevamo k zmanjševanju izpustov toplogrednih plinov-torej les je velika priložnost za Slovenijo. Lesna industrija je tradicionalna gospodarska dejavnost, ki predstavlja znaten delež našega gospodarstva in temu primerno število zaposlitev. Na tem področju imamo vzpostavljen kvaliteten izobraževalni sistem, ki izobražuje kadre na vseh nivojih, tako sekundarnem, kot terciarnem. Število izobraževalnih ustanov je v Sloveniji zadostno, dodati je potrebno znanja s področja oblikovanja in s tem v prihodnje dodati vrednost izdelkom iz lesa, spodbuditi razvoj novih blagovnih znamk in razvoj novih trgov. Z izdelki poseči v višji cenovni razred in izkoristiti prednosti, ki jih ima stroka, tako s tradicijo, izkušnjami, kot strokovnim znanjem. Nujno je potrebno izpeljati promocijo za večjo uporabo lesa kot naravnega materiala, ki je ekološko neoporečen.

V zadnjih letih je na tem segmentu odločilno vlogo odigral zasebni sektor, ki je z razvojem novih izdelkov in osvajanjem novih tržišč, ter najsodobnejšo tehnološko opremo ohranil branžo in zaposljivost na zavidljivem nivoju, zato je potrebno ta segment lesne dejavnosti še

naprej spodbujati in zagotavljati njegovo rast. Nasprotno pa so se nekateri veliki sistemi zaradi zastoja v razvoju novih izdelkov, tehnološke zaostalosti in navezanosti na tradicionalne trge znašli v težavah, zato je lesno industrijo potrebno prestrukturirati skladno z novimi razmerami na svetovnih tržiščih, prilagoditi tehnološko opremo in velikost podjetji, ter spodbuditi razvoj in povezovanja, ki omogočajo večjo učinkovitost, fleksibilnost, prilagajanje tržnim razmeram in njihovo konkurenčnost. Vsekakor vidimo v lesni industriji nove priložnosti za razvoj, odpiranje novih delovnih mest in uvrstitev slovenske lesne industrije med pomembnejše proizvajalce visoko kakovostnih izdelkov, saj razpolagamo z lastno surovino, tradicijo in znanjem.

TURIZEM

Glavna naloga države na tem področju je predvsem ustvarjanje pogojev za kvaliteten razvoj turizma na dolgi rok, zato mora biti zakonodaja v sozvočju s panogo. Turistična dejavnost lahko pomembno prispeva k uravnoteženemu trajnostnemu regionalnemu razvoju Slovenije, pri tem pa je zelo pomembno, da se pri razvoju turizma upoštevajo interesi lokalnega prebivalstva določenega območja, saj se bodo turisti lahko dobro počutili le v okolju, ki je obiskovalce in dejavnost samo, sprejelo kot del vsakdana.

Pri odločanju o projektih moramo zato poleg ekonomskega, upoštevati tudi socialne, demografske, naravovarstvene in druge vidike.

V vseh fazah razvoja novih turističnih produktov pa je nujno usklajeno in sočasno delovanje pristojnih resornih ministrstev in strokovnih služb. Izogibati se moramo masovnemu turizmu, ki presega zmožnosti lokalnega prebivalstva in naravnega okolja.

V Novi Sloveniji menimo, da je ključ do uspeha predvsem v izobraževanju v vseh segmentih dejavnosti. Izobraževati je potrebno prebivalstvo turističnih področij, vodstva lokalnih skupnosti in nosilce društvene dejavnosti. Prav tako pomembno pa je, da so kvalitetno izobraženi delavci v turistični dejavnosti.

V Sloveniji se žal dogaja, da zanimanje za poklice v tej dejavnosti upada. Del krivde lahko pripisujemo sezonski usmerjenosti slovenskega turizma, ki te delavce sili, da v času, ko ni turistov, poiščejo zaposlitev v drugih panogah. Tako kvalificirane delavce pogosto nadomeščajo neustrezno kvalificirani sezonski delavci, veliko pa je tudi dela na črno.

Izobraževanje in usposabljanje zaposlenih v turizmu je potrebno izboljšati, prav tako pa moramo poskrbeti za boljši ugled teh poklicev (zlasti srednješolskih gostinskih) v javnosti. Pri razvoju in dopolnjevanju turistične ponudbe moramo napore usmeriti v razvoj celoletne turistične ponudbe na določenem področju.

Tukaj vidimo vlogo države predvsem na področju finančnega podpiranja inovativnih idej, ki bi privabile tudi zahtevnejše goste.

Klimatske spremembe bodo vplivale tudi na turistično dejavnost. Tukaj imamo v mislih predvsem zimske turistične centre, ki bodo morali okrepiti svojo ponudbo z dodatnimi produkti, lahko pa se tudi povežejo z drugimi gospodarskimi panogami.

Kot primer lahko uporabimo zimski turizem, ki se najpogosteje izvaja v neposredni bližini

kmetij. Pomembno je, da se še naprej podpira večnamenska izraba teh površin – na primer za pašo poleti, pa tudi sodelovanje kmetov in turističnih centrov na področju dodatne ponudbe, pridelave hrane in kulinarike.

Prav tako se nam zdi pomembno, da se turistični centri z različno ponudbo na določenem območju med seboj povezujejo in tvorijo celovit turistični produkt območja. Podpiramo ohranjanje in razvoj društvenega turizma, pri čemer opozarjamo na težave društev z organizacijo SAZAS, ki jih je potrebno zakonsko urediti.

Posvetiti se moramo izrabi doslej še neizkoriščenih turističnih destinacij kot je na primer Cerkniško jezero in večji promociji svetovno znanih rojakov kot je na primer Jurij Vega. Ob tem pa je za razvoj turizma ključnega pomena, da se ohranja kulturna dediščina domačih in tujih obrti.

K dobri turistični ponudbi spada dobra prometna dostopnost, zato se morajo zanjo truditi tako država kot lokalne skupnosti. Zavzemamo se tudi za primero ureditev in vzpostavitev kolesarskih stez, ki bi povezale vso Slovenijo.

Pomemben del slovenske turistične ponudbe je neokrnjena narava. Pomembno je, da jo zavarujemo pred škodljivimi vplivi, ki jih za lahko prinaša tudi turistična dejavnost.

Turizem mora biti čimbolj ekološko usmerjen, sem spada tudi ozaveščanje gostov o pomenu zdravega okolja ter ohranjanju živalske in rastlinske raznolikosti okolja. Poznavanje želja in pričakovanj turistov je pomembno, saj se jim le tako lahko ustrezno prilagodimo, zato je potrebno še večje vzpodbujanje trženja in raziskav.

Prav tako je potrebno izkoristiti za vse možnosti za promocijo, ki jih prinaša razvoj informacijske tehnologije.

JAVNE FINANCE

Nova Slovenija se bo še vnaprej zavzemala za preglednost in gospodarnost na področju javnih financ. Tako kot nam je v tem obdobju uspelo zmanjšati javno porabo za 4% BDP, se bomo zavzemali, da bo javna poraba rastle manj kot gospodarstvo samo. Tako bomo še vnaprej širili prostor zasebni pobudi, ki je edina prava gonilna sila gospodarskega napredka. Posebno pozornost bomo namenili h cilju naravnani pripravi in izvrševanju proračuna.

Uspešnost, učinkovitost in gospodarnost morajo priti do pravega izraza. Zavedamo se, da to zahteva korenite spremembe v načinu razmišljanja in delovanja javne uprave na vseh nivojih. Letni popis premoženja bo določitev neto vrednosti vseh sredstev države, lokalnih skupnosti in neto vrednosti sredstev, s katerimi upravljajo posamezni neposredni in posredni proračunski uporabniki ter osebe javnega sektorja. Na ta način dejansko ugotovljeno stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev centralne države, širše države in celotnega javnega sektorja bo podlaga za nadaljnje izpopolnjevanje vrednotenja državnega oz. javnega premoženja skladno z mednarodnimi računovodskimi standardi za javni sektor, podlaga za izpolnjevanje obvez države do spremenjenih zahtev mednarodne finančne statistike (MDS-IMF) in popolnejšega zagotavljanja podatkov za izpolnjevanje zahtev do enotnega sistema evropskih statističnih računov (ESA 95).Nadaljevali bomo z racionalnim upravljalnem z

javnim dolgom in še v naprej pomembno zniževali stroške servisiranja javnega dolga v državnem proračunu in tako zagotovili nujno potrebna sredstva za hitrejši tehnološki razvoj slovenskega gospodarstva in izobraževanje. Ohranili bomo že sedaj veljavno prepoved uporabe sredstev iz prodaje državnega premoženja za financiranje tekočih proračunskih odhodkov, vendar se bomo hkrati zavzeli za preučitev možnosti, da se ta sredstva namenijo za pospeševanje gospodarskega razvoja, na primer prek dokapitaliziranja različnih skladov za financiranje razvoja (rizični skladi, regionalni razvojni sklad ipd.) ali prek vlaganja v javno-zasebna partnerstva na področju infrastrukturnih naložb. Zagotovili bomo agregatno fiskalno disciplino tako centralne kot širše države ter celotnega javnega sektorja v srednjeročnem obdobju in povečanje učinkovitosti javne porabe. S ciljem vodenja odgovorne fiskalne politike, ki bo Sloveniji omogočila še za v naprej dosledno izpolnitev obvez, ki izhajajo iz Pakta stabilnosti in rasti bomo zagotovili agregatno fiskalno disciplino za srednjeročne obdobje (3-5 let) tako centralne kot širše države. Zavzeli se bomo, da ob predvidenem normalnem makroekonomskem okolju do konca mandata zmanjševali delež javne porabe v BDP za najmanj 2 odstotni točki. Ta program bomo v naslednjih letih dopolnjevali in podrobneje razdelali tudi na podlagi rezultatov uvajanja sistema proračunskega načrtovanja na podlagi merljivih ciljev in rezultatov. Vzpostavili bomo popolnejši notranji finančni nadzor in notranje revizije pri neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikih ter uvedli normativne ureditve odgovornosti za razpolaganje s proračunskimi sredstvi in državnim premoženjem. Prizadevali si bomo, da bo čim prej zagotovljena celovita in enotna pravna ureditev odgovornosti in polaganja računov pooblaščenih oseb za odločanje v izvrševanju proračunske in druge javne porabe ter za razpolaganje z državnim premoženjem na vseh ali različnih ravneh pristojnosti neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov. Posebno pozornost bomo posvetili normativni opredelitvi odgovornosti oseb, pooblaščenih za zakonito in gospodarno izvajanje javnih naročil, ter sankcioniranju kršitev pravil javnega naročanja, da bi preprečili in odpravili korupcijo v državni upravi in celotnem javnem sektorju. Dopolnili bomo zakonodajo, ki ureja državno revizijo, da bi zagotovila učinkovitejše, popolnejše ter pogostejše in enakopravnejše zunanje revidiranje vseh neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov in drugih oseb javnega prava preko sprejema novega zakona o državni reviziji ali sprememb in dopolnitvi zakona o Računskem sodišču.

Zavzeli se bomo za boljši in učinkovitejši razvoj državnega računovodskega sistema in državne finančne statistike skladno s priporočili pristojnih mednarodnih institucij in tako vzpostavili celovit sistem računovodskega evidentiranja državne in celotne javne porabe, premoženja države in javnega sektorja – na računovodski podlagi nastanka obveznosti ali nastanka dogodka ("accrual accounting system"). Pri tem zahtevnem projektu bomo sledili izkušnjam najuspešnejših držav, strokovni pomoči domačih in mednarodnih organizacij ter priporočilom institucij EU.

- **Zahtevamo preglednost in gospodarnost na področju javnih financ.**
- **Pri upravljanju z javnim dolgom je potrebna racionalnost.**
- **Finančni nadzor nad proračunskimi porabniki mora biti popolnejši.**
- **Uspešnost, učinkovitost in gospodarnost morajo biti temeljna vodila pri pripravi proračuna.**
- **Zasebna pobuda je edina prava gonilna sila razvoja - omočiti ji moramo primerno vzpodbudno okolje!**

DAVČNI SISTEM

Ko bodo enkrat znani konkretni podatki o izvrševanju davčne zakonodaje, ki je bila sprejeta v sedanjem mandatu, se bomo zavzeli za temeljito analizo javnofinančnega položaja in konkretnih učinkov. Pri tem bomo posebno pozornost posvetili na uspešnejši razvoj stanovanjske politike, zlasti za mlade družine oziroma za prvo pridobitev lastnega stanovanja.

Zagotovili bomo ustrezno zakonsko ureditev delovanja in nadzora trga kapitala in po potrebi čim prej predlagali potrebne spremembe, da bi se zmanjšalo tveganje vseh udeležencev na trgu kapitala, zlasti malih delničarjev in malih varčevalcev v investicijskih skladih. Pravosodno ministrstvo bo namenilo posebno pozornost usposabljanju ustreznih kadrov, tudi tožilcev, za odkrivanje in uspešen pregon trgovanja na podlagi notranjih informacij. Potrebno je zagotoviti večjo stopnjo koordinacije med ustanovami trga kapitala (predstavniki ministrstva za finance, gospodarstva, pravosodja), nadzornimi agencijami (Agencija za trg vrednostnih papirjev, Banka Slovenije in Agencija za zavarovalni nadzor) in predstavniki interesnih združenj udeležencev trga kapitala.

- **Preverili bomo učinkovitosti sedanje zakonodaje.**
- **Mali delničarji potrebujejo večjo zaščito.**
- **Nujna je večja koordinacija med ustanovami trga kapitala in nadzornimi agencijami.**

IZOBRAŽEVANJE

Spodbujamo razmišljanje, ustvarjalnost, zavzetost, odgovornost ter kritično in inovativno izobraževanje in raziskovanje. V Novi Sloveniji gradimo šolo prihodnosti kot učenčevo dejavno pridobivanje in soustvarjanje znanja, učenje kot ne le spoznavni, temveč tudi čustveni in socialni proces. Potrebno je vseživljenjsko izobraževanje, tako formalno kot neformalno. V učnem procesu je potrebna individualizacija. Slovenija postaja učeča se družba.

Pomembno je tako formalno kot neformalno vseživljenjsko izobraževanje. Zato je še posebej pomembna individualizacija procesa učenja. Prizadevali si bomo še izboljšati izobraženost odraslih v skladu z njihovimi življenjskimi in poklicnimi interesi, v skladu s potrebami dela in v smeri nivojsko in vsebinsko raznolikih programov. V tem smislu bomo zajeli tudi odrasle, starejše, posameznike s posebnimi potrebami in etnične medkulturne skupine. Na področju izobraževanja odraslih, starejših, posameznikov s posebnimi potrebami se bomo zavzemali za pravičnost, enakovredne dostope, za manjšanje socialnega razlikovanja in socialno-kulturne izključenosti.

Spodbujamo razmišljanje, ustvarjalnost, zavzetost, odgovornost ter kritično in inovativno izobraževanje in raziskovanje. V Novi Sloveniji gradimo šolo prihodnosti kot učenčevo dejavno pridobivanje in soustvarjanje znanja, učenje kot ne le spoznavni, temveč tudi čustveni in socialni proces. Potrebno je vseživljenjsko izobraževanje, tako formalno kot neformalno. V

učnem procesu je potrebna individualizacija. Slovenija postaja učeča se družba.

V NSi bomo zato še naprej poudarjali in ustvarjali razmere za razvijanje učenčevih zmožnosti ter za vzgojo v odgovorne, delovne in poštene državljane. Zavedamo pa se tudi, da otrokovo šolanje staršem pomeni finančno breme, zato se bomo še naprej zavzemali za njihovo razbremenitev. Doslej sprejetemu (učbeniški skladi - brezplačni učbeniki v OŠ, delna razbremenitev plačevanja prispevka staršev za vrtce, brezplačna dijaška prehrana) bomo dodali brezplačne delovne zvezke v OŠ in povečali subvencije za zdravo prehrano v OŠ.

Pogoj za potrebne kvalitetnejše spremembe so dobro usposobljeni in samozavestni učitelji. Potrebno je posodabljanje njihovega dodiplomskega usposabljanja, pripravnitva in stalnega strokovnega izpopolnjevanja učiteljev. Med drugim gre za tesnejše povezovanje teorije in prakse, npr. v obliki partnerstva med univerzitetnimi ustanovami in šolami. Upoštevati je treba učiteljevo poklicno obremenjenost in potrebo po samostojnem odločanju. Z ustanovitvijo učiteljske zbornice želimo povečati avtoriteto in soodgovornost učiteljev za razvoj šolstva. V strokovnem, poklicnem in splošnem srednjem šolstvu bomo podpirali uvajanje novih, modularno in kreditno zasnovanih programov, kar omogoča boljše usklajevanje z interesi učencev in delodajalcev.

Bolj je treba izrabiti možnosti povezovanja teorije s prakso in interesno izbirnega usmerjanja v učnih programih za doseganje višjih ravni znanja. Mrežo strokovnega, poklicnega in splošnega srednjega šolstva bomo razvijali regionalno enakomerno. Prizadevali si bomo izboljšati izobraženost odraslih v skladu z njihovimi življenjskimi in poklicnimi interesi, s potrebami dela in v smeri nivojsko in vsebinsko raznolikih programov. Pri tem bomo zajeli tudi odrasle, starejše, posameznike s posebnimi potrebami in posebne etnične ali kulturne skupine in se zavzemali za pravičnost, enakopraven dostop, manjšanje socialnega razlikovanja in socialno-kulturne izključenosti. Na področju vzgoje in izobraževanja bomo podpirali uvajanje sistema kakovosti in samoevalvacije šol po vsej vertikali (od vrtca do univerz). Med vrednote, ki jih želimo posredovati prek izobraževalnega sistema, spada tudi državljanska zavest in pripadnost državi Sloveniji.

Pomemben del izobraževalnega sistema mora biti **domovinska vzgoja**. Humanost družbe in še posebej humanost njenega izobraževalnega procesa se kaže predvsem v tem, koliko je sistem dostopen in pravičen za slehernega posameznika. Za učno delo z otroki s posebnimi potrebami in za njihovo integracijo bomo še učinkoviteje usposabljali učitelje in strokovne pomočnike. Skrb za nadarjeno mladino bomo obravnavali kot dejavnost posebnega družbenega pomena. V skladu z evropsko konvencijo o človekovih pravicah bomo upoštevali pravico staršev, da otrokom zagotovijo takšno vzgojo in izobraževanje, ki je v skladu z njihovim lastnim verskim in filozofskim prepričanjem. Zavzemali se bomo za pluralnost in demokratičnost v izobraževanju. Podpirali bomo javno mrežo šol in hkrati omogočali hitrejši razvoj zasebnemu šolstvu.

- **Šola naj razvija sposobnosti ter vzgoja odgovornost.**

- **Vseživljenjsko učenje.**

- **Za uspešen vstop na trg dela je pomembno povezovanje med šolskim sistemom in potencialnimi delodajalci.**

VISOKO ŠOLSTVO IN RAZISKOVALNA DEJAVNOST

Na področju visokega šolstva, znanosti in tehnologije, je bil v zadnjih štirih letih dosežen velik napredek na področju regionalizacije visokega šolstva, saj se je število visokošolskih zavodov in število dodiplomskih programov povečalo. Nastajali so novi bolonjski študijski programi. Ustanovljena je bila tudi Univerza v Novi Gorici in visokošolski zavodi v Novi Gorici, Novem mestu, Celju in Slovenj Gradcu. Po več letih neuravnoteženega vpisa v družboslovne študijske programe se je to razmerje v zadnjih dveh letih spremenilo v prid tehnike in naravoslovja. Ministrstvo je skupaj s strokovnjaki in znanstveniki dijakom predstavljalo deficitarne poklice in s tem ukrepom povečalo vpise na naravoslovne in tehnične študije. Zmogljivosti v študentskih domovih so se povečale za 8,4 %. Doseženi so bili premiki pri povezovanju raziskovalne dejavnosti in gospodarstva, naraslo je število novih mladih raziskovalcev v gospodarstvu. Podjetja lahko od letos na podlagi drugega odstavka 49. člena Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb uveljavljajo davčno olajšavo (od 20 do 40 odstotkov) na sredstva, vložena v raziskave. Odziv podjetij je že prvo leto izredno dober.

Za kakovostnejši visokošolski sistem, ki bo odziven na potrebe družbenega in gospodarskega okolja, ter za odprt visokošolski prostor, nastajanje novih kakovostnih univerz, ki bodo prinesle demonopolizacijo, tekmovalnosti ter s tem širšo in boljšo izobraževalno ponudbo, si bomo v Novi Sloveniji prizadevali tudi v prihodnjem mandatu. Izobraževanje mora svojim udeležencem po zaključenem šolanju omogočiti uspešen vstop na (evropski) trg dela, zato je nujno še naprej spodbujati povezovanje gospodarstva in izobraževanja ter stik dijakov/šolencev s potencialnimi delodajalci že v času študija.

Bolonjskemu procesu je treba vdihniti življenje - opraviti natančno presojo naših študijskih programov in jih po primerjavi z evropskimi standardi temeljito prenoviti, tako da bodo študentje imeli kakovostno ponudbo, odzivno na družbene potrebe.

Potrebna je večja konkurenčnost med predavatelji in odprtost fakultet za smotno sodelovanje z zunanjimi, tudi tujimi predavatelji. Izboljšati je treba položaj visokošolskih učiteljev, poenotiti postopke za izvolitve v nazive in urediti napredovanje. Smo za brezplačen študij na 1. in 2. bolonjski stopnji, podpiramo pa proučitev novih oblik financiranja (kreditiranje, vavčerji ipd.). Povečati je treba mobilnost naših študentov in profesorjev (izmenjave ...). Slovenščina kot učni jezik (predavanja, izpiti, diplomska dela idr.) mora imeti zagotovljeno ustrezno mesto tudi v okviru visokega šolstva in znanosti.

Zavzemamo se za ustanovitev industrijsko-raziskovalnih oddelkov in tehnoloških parkov in centrov odličnosti na prioritetnih področjih, ki bodo prispevali k dvigu konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.

K raziskovalnemu delu moramo z zagotavljanjem ugodnih delovni razmer pritegniti znanstvene potenciale iz domovine in tujine ter podpreti vračanje slovenskih strokovnjakov iz tujine. Doseči je treba usklajevanje med raziskavami na univerzah, na inštitutih in v zasebnem sektorju; trikotnik v našem raziskovalnem prostoru – univerze, javni raziskovalni zavodi in razvojni laboratoriji v gospodarstvu – mora začeti ustvarjati in vzdrževati skupno slovensko raziskovalno sfero in jo uskladiti z evropskim raziskovalnim prostorom.

- Slovenski visokošolski prostor mora biti odprt.

- **Kakovostni in konkurenčni programi morajo biti v skladu s potrebami družbe.**
- **Povezovanje znanosti, raziskovalne dejavnosti in evropskega raziskovalnega prostora je ključnega pomena.**
- **Slovenski jezik mora v okviru visokega šolstva in znanosti pridobiti večjo vrednost.**

INFORMACIJSKA DRUŽBA

Pogoj za informatizacijo družbe je široko dostopna in cenovno primerna širokopasovna povezljivost, ki omogoča različne storitve in vsebine. Naš največji problem je še vedno pomanjkanje konkurence pri širokopasovnem dostopu do svetovnega spleta – najbolj pereče razmere so v podeželskih območjih – tudi APEK (Agencija za pošto in elektronske komunikacije) je dodelila oktobra 2006 radijske frekvence za opravljanje storitev fiksnega brezžičnega širokopasovnega dostopnega sistema (še posebej primeren za območja z manjšo naseljenostjo). Do realizacije projekta še ni prišlo!

Država mora še bolj vzpodbujati predvsem večjo konkurenco na področju telekomunikacijskih storitev na podeželju, pospešiti gradnjo optičnega omrežja in ga pripeljati do vseh državljanov (FTTH).

Še v vmesnem času je potrebno zagotoviti širokopasovni dostop prav vsem državljanom, tistim v komercialno manj zanimivih krajih predvsem s tehnologijami WiMAX, Wi-Fi in mobilnimi omrežji generacije 3,5 (HSDPA, HSUPA, Evolved HSPA in HSOPA).

Glede na svetovne trende naj Slovenija pospešeno uvaja televizijo v visoki ločljivosti in digitalne prizemne televizije (DVB-T). Spodbujati je potrebno razvoj uspešnih slovenskih podjetij na področju telekomunikacij. Poleg tega je potrebno vzpodbujati deregulacijo, katere rezultat je večje število ponudnikov informacijske tehnologije, nižje cene in večje možnosti za uporabnika.

V duhu pluralizacije medijskega prostora je smiselno podpirati nastanek novih spletnih medijev. Ob vseh prednostih prinaša internet tudi pasti. Še posebej pri mladih je pomembno osveščanje in izobraževanje o poznavanju informacijskih tehnologij in varni rabi interneta.

Dosedanji projekt e-družbe je nakazoval pomembno uporabo za vsakega državljana. Prepričani smo, da je potrebno projekt dopolniti tako, da bodo imeli državljan pred seboj celovitost naše države Slovenije. Zato mora biti koncept poenoten od občine do državnih organov. Podpiramo projekt za celovito strukturo vseh organov, tako da bo vsakemu državljanu podoba državnih organov pregledna.

Informacijska tehnologija je verjetno edino sredstvo za zniževanje proračunskih izdatkov za administracijo, obenem pa znižuje stroške tistim, ki z državo poslujejo, stranski učinek pa je zelo zelena transparentnost procesov in odločitev države.

- **Vzpodbujati je potrebno konkurenco na področju telekomunikacij.**
- **Zagotoviti širokopasovni dostop prav vsem državljanom.**

- **Podpiramo nastanek novih spletnih medijev.**
- **Še posebej pri mladih je pomembno osveščanje in izobraževanje o poznavanju informacijskih tehnologij in varni rabi interneta.**

LOKALNA SAMOUPRAVA in JAVNA UPRAVA

Nova Slovenija vseskozi podpira delovanje močnih lokalnih ustanov. Prav zato je NSI vseskozi podpirala nastanke novih občin v okoljih, ki so to želela. Večina takih občin je v dobrih 12 letih naredila izjemne razvojne korake. Potrebno je prisluhniti še tistim predelom, ki so pripravljene prevzeti skrb za svoje življenje, in podpreti ustanovitev še nekaterih občin ter pretehtati delitve nekaterih zelo velikih na manjše. To je tudi spoštovanje osnovnega duha t. i. načela subsidiarnosti oz. prave decentralizacije. Občine morajo biti finančno avtonomne, podpiramo solidarnostni način financiranja v prid revnejših občin.

Smiselno bi bilo narediti analizo (ne)uspešnosti posameznih občin in vzrokov za to. Vir težav je lahko, da imamo neprimerljive občine, ki pa imajo enake pristojnosti.

Dobro bi bilo znova pretehtati vse pristojnosti in sistem financiranja ter najprej dokončati to raven lokalne samouprave.

V Novi Sloveniji se zavzemamo za decentralizacijo Slovenije in s tem za uveljavitev pokrajine kot vmesne stopnje med občinami in državo za opravljanje nalog širšega (pokrajinskega) pomena. V skladu s tem je treba na pokrajine prenesti naloge, kade in temu primerno višino finančnih sredstev. Ustanovitev pokrajin ne sme pomeniti novega bremena za javne finance ter nastanka dodatne birokracije. Upravljanje pokrajin mora biti enotirno.

Zavzemamo se za večjo učinkovitost DRŽAVNE UPRAVE ...

Nova Slovenija se zavzema za večjo učinkovitosti državne uprave, za skrajšanje in poenostavitev upravnih postopkov, zmanjšanje birokratizacije, večjo preglednost javnih naročil ter samostojno delo državnih organov. Zapletene postopke ter delovanje počasne in neproduktivne državne uprave je treba zakonsko urediti z jasnimi določbami: uradništvo je servis za državljane in mora delati v njihovem interesu, za to je tudi plačano.

Preverili bomo sedanjo organiziranost nekaterih služb in jo racionalizirali ter prilagodili potrebam državljanov.

Zavzemamo se za depolitizacijo in profesionalizacijo državnih uslužbencev. Pri njihovem napredovanju in zasedanju položajev bomo uveljavili objektivna merila, tako da ne bodo imeli absolutne prednosti uradniki, ki imajo položaje zaradi političnih zaslug vladi. Zavzemamo se za stalno strokovno izobraževanje javnih uslužbencev.

Državni uradniki morajo biti odgovorni za opravljanje nalog, za katere so zadolženi, in za stanje na področju, ki ga pokrivajo. To velja zlasti za uradnike na najvišjih položajih. Pri organizaciji in urejanju položaja državnih uslužbencev bomo uveljavili načela strokovnosti, etike in delovne morale vseh zaposlenih pa tudi pohvale, izboljšanje motivacije in sistema

nagrajevanja ter druge ukrepe za izboljšanje učinkovitosti. V delovanje državne uprave bomo uvedli več preglednosti in zagotovili nadzor kakovosti in pravočasnosti dela.

Državna uprava mora poenostaviti upravne postopke in državljanom zagotoviti, da bodo vse opravke, ki so potrebni za določen namen, opravili na enem kraju, ne pa da jih pošiljajo od vrat do vrat oziroma od okenca do okenca. Ne glede na finančne učinke si bomo prizadevali za znižanje upravnih taks in drugih stroškov pri izdaji dokumentov, dovoljenj in potrdil. Znova bomo uvedli možnost overitev pri pristojnem organu, ne pa le pri notarju.

- Podpiramo močno lokalno samoupravo in finančno samostojne občine.

- Zavzemamo se za decentralizacijo Slovenije, saj smo prepričani, da si ljudje zaslužijo enake možnosti ne glede na to, iz katerega dela države prihajajo.

- Nova Slovenija se zavzema za povečanje učinkovitosti državne uprave, za skrajšanje in poenostavitev upravnih postopkov, zmanjšanje birokratizacije državne uprave in za večjo preglednost javnih naročil ter samostojnega dela državnih organov.

ZUNANJA POLITIKA

Pri določitvi zunanjepolitičnih smernic se mora danes vsaka država, tako tudi Slovenija, zavedati priložnosti pa tudi tveganja, ki jih prinašata globalizacija oz. hitro se spreminjajoči svet. Ta pelje k večji odprtosti in naraščajoči medsebojni odvisnosti, po drugi strani pa prinaša večjo ranljivost posameznih držav ter državnih in meddržavnih struktur. Cilj odgovorne politike, ki je blizu državljanom, je tako povsem jasen: treba se je izogniti tveganjem globalizacije, hkrati pa uporabiti možnosti, ki jih ta ponuja. Tako mora ustrezna zunanja in varnostna politika svojim državljanom zagotoviti oblikovanje prostora svobode, miru in varnosti.

Na mednarodnem področju mora Slovenija nadaljevati utrjevanje svoje vloge suverene ter enakopravne članice Evropske zveze in Atlantskega zavezništva. V tem duhu je nujno spoštovanje mednarodnih obveznosti. Kot razvita država si mora Slovenija dejavno prizadevati za uresničenje »Milenijskih razvojnih ciljev«, ki jih je leta 2000 sprejela OZN za boj proti skrajni revščini in za doseganje dostojnejšega življenja milijonov moških, žensk in otrok po svetu.

Zavzemamo se za trezen pristop pri širjenju EU na Turčijo in Balkan Slovenija se kot članica EZ zavzema za realistično širjenje združene Evrope. Kot izhodišče za širitev je treba ohraniti dosledno spoštovanje t. i. kopenhagenskih meril, ki jih mora izpolniti vsaka država kandidatka, ter integracijske zmožnosti povezave. Zato se zavzemamo za trezen pristop pri širjenju EZ na Turčijo in Balkan.

Zelo pomembno je prizadevanje za dobrososedske stike med Slovenijo in sosednjimi državami. V Avstriji, Italiji in Madžarski, ki so kot Slovenija članice EZ, vidimo zaveznice pri sprejemanju odločitev na evropski ravni, saj državljanje EZ na tem delu celine povezujejo številni skupni interesi. Posebej bomo spodbujali čezmejne projekte, zlasti da bi omogočili skladen gospodarski razvoj in družbeni napredek na obmejnih območjih, po drugi strani pa boljše medsebojno poznanje prebivalcev, kar bo pripomoglo k odpravi morebitnega

nezaupanja. NSi pri tem zahteva - in za to si bomo še nadalje prizadevali - spoštovanje evropskih standardov pri obravnavi slovenskih manjšin v teh državah.

Pri reševanju mejnih vprašanj s Hrvaško je potrebno upoštevati stanje 25.6.1991V primeru Hrvaške se zavzemamo za mirno in uravnoteženo politiko, od Hrvaške pa pričakujemo tudi ustrezna povratna dejanja. Zahtevamo, da potekajo vsi pogovori med Hrvaško in Slovenijo na popolnoma enakopravni ravni ob upoštevanju dejstva, da je Slovenija že prehodila zahtevno pot do polnopravnega članstva v Evropski uniji in v Atlantskem zavezništvu. Pri stikih s Hrvaško je treba poudariti tudi zahtevo po enakopravnosti Slovencev in slovenskih podjetij z vsemi drugimi državljani in podjetji iz Evropske zveze. Predvsem pa se morajo odprta vprašanja reševati v duhu evropskega sodelovanja, ne pa enostranskih potez.

Le tako se bo krepilo sodelovanje med državama v korist obeh narodov. Pri reševanju vprašanja mej s Hrvaško zahtevamo dosledno spoštovanje temeljne ustavne listine in načela, da se pri razmejitvi upošteva stanje na dan 25. 6. 1991, torej ob osamosvojitvi Republike Slovenije in Republike Hrvaške. Po tem pravilu ima Slovenija jurisdikcijo nad celotnim Piranskim zalivom in štirimi zaselki ob Dragonji. Glede določanja meje na območju reke Mure prav tako zagovarjamo spoštovanje stanja na dan 25. 6. 1991. Del ozemlja ob Muri sicer katastrsko pripada Hrvaški, vendar obstajajo dokazi, da je na dan 25. 6. 1991 jurisdikcijo na tem območju izvajala Slovenija. To izhaja iz slovenskih splošnih in posamičnih pravnih aktov. Zavzemamo se za sporazumno rešitev vseh upravičenih zahtev slovenske strani, npr. v primeru istrske železnice, glede lastnine slovenskih podjetij in posameznikov na Hrvaškem in glede poslovanja in razgradnje jedrske elektrarne Krško.

Če sporazuma ne bo mogoče doseči, bomo za rešitev odprtih vprašanj uporabili vsa pravna sredstva, vključno arbitražo. (V tem primeru pa ne bomo izhajali izključno iz stanja ob osamosvojitvi obeh držav, temveč iz stanja ob odpravi Svobodnega tržaškega ozemlja in določitvi meje med nekdanjo SFRJ in Italijo, ki je šla izključno v škodo Slovenije in v prid Hrvaški.

- Kot zehodišče za širitev Unije je potrebno ohraniti dosledno spoštovanje t. i. kopenhagenskih kriterijev.

- Pri reševanju vprašanja mej s Hrvaško zahtevamo dosledno spoštovanje temeljne ustavne listine in načela, da se pri razmejitvi upošteva stanje na dan 25. 6. 1991.

PROMET

Infrastruktura za transport ljudi, živali in materiala je v sodobnem svetu skupaj z informacijsko infrastrukturo podlaga za oceno razvojne stopnje države. Slovenija lahko prav zaradi majhnosti objektivno poveča svojo razvojno vrednost in prednost, če se smiselno in urejeno loti razvoja ne samo cest, temveč tudi in predvsem železnice.

Smiselno bomo spodbujali investitorje za razvoj prometne infrastrukture do zaselkov in vasi ter tako posredno omogočali razvoj regij in manjših območij. Prometna politika mora obsegati gospodarske in politične vidike domačega in mednarodnega prevoza.

Prometno infrastrukturo je treba s preudarno zasnovo dograditi in jo vzdrževati tako, da bodo zagotovljeni prometna varnost in ustrezna udobnost, manjše onesnaževanje okolja in večja gospodarnost prometa, s tem pa dosežena konkurenčnost prometnih storitev ob ustreznem trženju infrastrukture, skladno s prometno politiko.

Varovanje okolja je ključnega pomena ...

Uvajali bomo vsa najnovejša spoznanja za doseganje in povečevanje prometne varnosti in udobnosti. Še posebej pa bomo uveljavljali načela okolijske prilagojenosti prometnih sredstev in pripravili ukrepe za omejevanje onesnaževanja okolja. S tehničnimi in gospodarskimi ukrepi na področju logistike bomo vztrajali pri usmeritvi v večjo gospodarnost prometa. Posebej skrbno bomo zahtevali jasno opredelitev projektov, namenjenih dnevni migraciji, in z njimi povezane logistike.

Pomemben prispevek h konkurenčnosti je tudi kakovosten javni prevoz. Železnica kot najcenejši prevozni sistem mora spet postati bistven del javnega prometa. Zavzeli se bomo za enotno vozovnico vlak-avtobus. Pričakujemo polno podporo železniških delavcev pri modernizaciji, večanju prevozov in dinamičnem prilagajanju vozniških redov zaradi gostejšega prometa. Naši strokovnjaki poznajo prednosti kakovostnega primestnega prometa, zato bomo v vseh mestnih središčih, kjer je to že mogoče, uvajali prehod na primestni promet, tako z železnico kot s kombinacijo železnica-avtobus.

Zaradi oživitve železniškega prometa bomo poskrbeli za tekoče in kakovostno vlaganje v infrastrukturo. Za oživitev železniškega prometa bomo s posebnimi projekti zagotovili kakovostno obnovo infrastrukture in neposredno kontrolo nad dogajanjem na vseh linijah. Poseben program za zavarovanje železniških prehodov bo namenjen temu, da v dveh letih zagotovimo varnost pri vseh prehodih čez železniški tir.

Slovenija kot pomorska država mora stalno skrbeti za razvoj morskega prometa. Pri tem je bistveno, da se podjetja, ki se ukvarjajo s to dejavnostjo, s podporo države smiselno povezujejo tako doma kot v tujini. S pomočjo naših predstavništev bomo skrbeli, da bodo imela podjetja za ladijski promet kakovostno podporo pri predstavitvi in neposredni navezavi stikov z velikimi uporabniki prevoznih storitev. Koprsko pristanišče je pomembno logistično središče in zagotavlja precejšen delež storitvene dejavnosti za celotno narodno gospodarstvo. Ker ob smiselni povezavi druge prometne infrastrukture pričakujemo povečanje prometa in zato povečanje tovora, si moramo tudi kot država prizadevati za njeno organsko rast. V celoti bomo podpirali njeno posebno lokacijo za specifične oblike tovora in njeno logistično povezanost s srednjo Evropo. Avtocestne priključke je potrebno načrtovati tako, da bodo povezani z letališči.

Letalski promet pomeni za Slovenijo poseben izziv. Podpirali bomo konkurenčnost posameznih letališč za specifične transporte, manjša letala in helikopterske prevoze za pospeševanje transporta in skrajševanje časov potovanja. Za hiter prevoz in povečanje konkurenčnosti naših letališč bomo skrbno načrtovali sistem avtocestnih priključkov in hitrih dvopasovnic. Modernizacija letališča Jožeta Pučnika Ljubljansko letališče ima v krogu 400 km posebno mesto, zato podpiramo njegov razvoj z zmogljivejšim terminalom, da bo primeren za letalske potnike.

Manjša letališča za namene turizma. Mariborsko letališče je treba zaposliti z lokalnimi letalskimi prevozi in ga povezati z dejavnostjo ljubljanskega letališča. Manjša letališča je treba usposobiti za poslovne, športne in predvsem turistične zmogljivosti (panoramski poleti idr.).

Moja NOVA Slovenija: varna ...

Država, ki svojim državljanom omogoča varno življenje v vseh obdobjih življenja in vzbuja zaupanje v obstoj “pravne države”. Zagovarja tehnološki razvoj, vendar se tudi pravočasno odziva na možne škodljive posledice novih znanstvenih odkritij

PРАВNA VARNOST

Statistika kaže, da se zmanjševanje sodnih zaostankov, začeto v letu 2005, nadaljuje. Zato bomo nadaljevali s programi, ki bi še povečali učinkovitost pravosodja in povečali tudi zaupanje ljudi v pravno državo. Program Lukenda (do leta 2010) bomo izvajali tako, da bomo zagotavljali ustrezno število sodnikov, sodnega osebja in drugih pravosodnih funkcionarjev.

Z nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami zakonodaje bomo odpravljali sistemske ovire za povečanje učinkovitega sojenja in odpravo zaostankov.

Še bolj bomo povečati delež elektronskih avtomatiziranih procesov v okviru izvršbe in v vseh sodnih postopkih. Projekt e-pravosodje kot operativni razvojni projekt se bo začel intenzivno izvajati s popolno informatizacijo vseh sodnih postopkov, da bodo lahko odvetniki, tožilci in vsi državni organi poslovali s sodišči 24 ur dnevno 365 dni izključno v elektronski obliki. V sodne dvorane bomo uvedli najmodernejše audio-video snemanje glavnih obravnav. S tem se bodo postopki za 40 % skrajšali, bistveno znižali stroški in povečala učinkovitost sodišč. Strokovno in kadrovske bomo še dodatno močno okrepili tožilstvo.

Z novim zakonom o kazenskem postopku bomo skrajšali postopek in dosegli še učinkovitejše delo tožilstev pri pregonu vseh oblik kriminala, zlasti gospodarskega in organiziranega.

Prostorsko problematiko prvostopnih pravosodnih organov v Ljubljani bomo trajno rešili z gradnjo nove sodne stavbe v Ljubljani v letu 2009 (za ljubljansko Okrožno sodišče, Okrajno sodišče, Delovno in socialno sodišče v Ljubljani, Upravno sodišče RS in Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani). Ker ne bo več potrebno plačevati najemnin, bomo državnemu proračunu prihranili 4,2 milijona € letno. Prav zato se bomo tudi drugje zavzemali za nakup lastnih prostorov za pravosodne organe in zmanjševanje najemnih razmerij. V skladu z zakonom o zaključku postopkov vračanja podržavljenega premoženja (2008) se morajo res končati denacionalizacijski postopki.

Zavzemali se bomo, da Komisija za izvajanje zakona o popravilih krivic do leta 2010 konča delo. Takoj po izpolnitvi zakonskih pogojev želimo urediti izplačilo odškodnin materialnim oškodovancem druge svetovne vojne.

Sektor za popravilo krivic bo intenzivno nadaljeval raziskave še ne obdelanih poglavij slovenske zgodovine iz II. polovice dvajsetega stoletja.

Po zgledih in standardih Evropske zveze želimo zpopolniti informacijsko infrastrukturo, zaposlene pa izobraževati za učinkovito uporabo teh novih pridobitev. Nadaljevati se mora pravosodni nadzor nad izvajanjem notariata, delom sodnih izvedencev, cenilcev, izvršiteljev, stečajnih upraviteljev ter pooblaščenih oseb za dajanje brezplačne pravne pomoči.

Urediti je treba področje družinskih sporov, posebej občutljive primere v katerih so nepopravljivo prizadeti otroci. Predlagamo sprejetje zakona, ki bi tudi časovno omejil trajanje družinskih sporov. Sprejeli bomo posebno kazensko zakonodajo za mladoletne osebe. Nadaljevali bomo reformo zakona o kazenskem postopku; treba je pripraviti in sprejeti popolnoma nov zakon o kazenskem postopku (po zgledu drugih držav EZ) in odpraviti preiskovalnega sodnika. S tem bo postopek učinkovitejši, hitrejši in bolj preprostejši. Zavzemamo se za hiter, dosleden in učinkovit sistem izterjave glob.

- **Nadaljevati moramo z odpravljanjem sodnih zaostankov.**
- **Otroci, vključeni v družinske spore, potrebujejo večjo zaščito.**
- **Rešitev bi bila časovna omejitev trajanja tovrstnih procesov. Nadaljevati želimo s projektom e-pravosodje.**
- **Pogoji za delo na sodiščih se morajo izboljševati še naprej: nadaljevali bomo z odpravljanjem prostorske stiske sodišč.**

ZDRAVSTVENA OSKRBA

Nezadostno informiranje vzbuja pri državljanih nelagodje ...

Slovenska javnost mora biti jasno seznanjena z novostmi in načrti v okviru zdravstva, saj se bomo le tako lahko izognili ostrim javnim razpravam; te so v zadnjih nekaj vladnih mandatih pogosto temeljile na ugibanju in so pri državljanih zbudile negotovost.

Javnost je treba seznaniti z omejenimi možnostmi, ki jih ima Slovenija na področju pokojninskega, invalidskega ter zdravstvenega zavarovanja. Zaradi vključitve Slovenije v evroobmočje, Evropska komisija čedalje pogosteje zahteva spremembe v teh sistemih ter našo vlado opozarja na mogoče socialne in javnofinančne težave v prihodnosti, če ne bo ustreznih premikov na navedenih področjih.

V Novi Sloveniji se zavzemamo za ohranitev srednjeevropskega »korporativističnega« modela zagotavljanja socialne varnosti v zdravstvu, kar pomeni, da bi to varnost tudi v prihodnje zagotavljali s kombinacijo javnega financiranja (v obliki prispevkov) in individualnih plačil z upoštevanjem načela vzajemnosti. To se v zdravstvu zdaj uresničuje tudi z uresničevanjem izravnalnih shem.

Obvezno zdravstveno zavarovanje je srednjeevropski zgodovinski dosežek, ki ga ne smemo odpravljati. V naši družbi obstaja konsenz, da mora država zagotoviti dostop do zdravstva vsem državljanom pod enakimi pogoji. Ta načelo mora ostati tudi v prihodnje. Do zdaj je naloga obveznega zdravstvenega zavarovanja uspešno izvajal Zavod za zdravstveno zavarovanje RS kot državni finančni posrednik; ko se bodo načrtovale

spremembe v financiranju zdravstva in načrtoval vstop zasebnega kapitala v zdravstveni sektor, pa bo treba kljub temu na novo določiti vlogo sedanjih zavarovalnic in drugih ustanov, ki bodo financirale slovensko zdravstvo. Smotno bi bilo hkrati razmisliti o integrativnih modelih financiranja zdravstva, ki so se uveljavili na primer v Avstriji in v Nemčiji, kar pomeni, da zasebna zavarovalnica za p financira in zgradi zasebno bolnišnico za določene nadstandardne oziroma za posebne zdravstvene namene in storitve. Tovrstne storitve lahko torej obogatijo celostno zdravstveno ponudbo v državi, pri tem pa ne povzročajo ostre socialne diferenciacije, saj je dostopnost do zdravstvenih storitev, ki so v javnem interesu, še naprej zagotovljena vsem državljanom. V prihodnjem mandatu bo treba najprej sprejeti in uveljaviti celostno strategijo slovenskega zdravstva in v tem okviru določiti njegov razvoj. Šibki zavarovanci morajo biti v celoti vključeni v storitve obveznega zdravstvenega zavarovanja, brez doplačil dopolnilnega zavarovanja.

Pripraviti je treba strokovne podlage za novo sistemsko zakonodajo prostovoljnih dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj z zagotovitvijo določenega obsega pravic v obveznem zdravstvenem zavarovanju brez doplačil, na podlagi popolne solidarnosti.

Enakomerna zdravstvena oskrba na področju cele države V zakonu o zdravstveni dejavnosti je treba urediti organizacijo javne zdravstvene službe in določiti javno zdravstveno mrežo na območju države tako, da bo zagotovljena ustrezna vodoravna in navpična povezanost za zagotavljanje kakovostne, gospodarne in pravočasne(!) oskrbe vsem bolnikom na območju vse države. Podlago za plačevanje prispevkov zavezancev bo treba določiti tako, da bodo v obračun vključene vse vrste dohodkov državljanov.

Zakonske pogoje, pod katerimi bo v prihodnje mogoče izdajati koncesije za zasebno delo, bo treba določiti tako, da zaradi njih ne bi prihajalo do poslabšanja učinkovitosti delovanja javnega zdravstva; pri tem mora javna zdravstvena mreža zagotavljati enakomerno dostopnost do zdravstvenih storitev vsem prebivalcem v državi.

Zagotoviti je treba učinkovitejše delo in predvsem rabo virov za izvajanje programov v javnih zdravstvenih zavodih ter okrepiti položaj in odgovornost uprave za učinkovito poslovanje pa tudi za uresničevanje vloge in odgovornosti partnerjev po 63. členu ZVZZ pri sprejemanju splošnega in področnih dogovorov. V okviru zdravstvenega sistema in menedžmenta v javnih zdravstvenih zavodih si bomo prizadevali za uvedbo takih sistemskih podlag, ki bodo zagotavljale stimulatивно plačevanje v zdravstvu po opravljenem delu.

Zagotoviti je treba ustanovitev in delovanje instituta varuha bolnikovih pravic.

Potrebujemo enoten zdravstveni informacijski sistem. Zavzemamo se za vzpostavitev enotnega zdravstvenega informacijskega sistema, ki bi poleg tega, da bi vseboval informacije o pacientu, ugodno vplival na krajšanje čakalnih dob. Sedanji sistem namreč bolniku omogoča, da se na čakalno vrsto za določeno preiskavo vpiše v več ustanovah hkrati.

Dokončati je treba začete naložbe (Pediatrična klinika, Onkološki institut) in opredeliti novo strukturo porabe sredstev v naslednjem razvojnem obdobju. Posebej se bomo osredotočili na področja, kjer se kaže vedno večji razkorak med rastjo potreb po zdravstvenih storitvah na eni strani in razpoložljivostjo medicinskega osebja ter opreme in objektov na drugi strani. Eno od teh področij je razvoj slovenske psihiatrije. Posebno pozornost bomo namenili nakupu in zamenjavi iztrošene diagnostične opreme. Izdelati je

treba standarde in normative za nabave in zagotavljanje usposobljenosti delavcev v zdravstvenih zavodih za pregledno in racionalno uporabo opreme za zdravstveno diagnostiko.

ŠPORT

Glede na to, da v vrhunskem športu prihaja do vedno večje profesionalizacije, je potrebna nova zakonska ureditev tega področja, ki bo bolj jasno razločila vrhunski šport od drugega športa in na novo opredelila rekreativni šport.

Na novo je potrebno urediti vprašanje nacionalnih panožnih športnih zvez, da se onemogoči podvajanje zvez za iste športe. Doping v športu postaja problem, ki se ga mora resno lotiti tudi država, ker je jasno, da civilna družba v športu tega sama ne zmore reševati. Pri tem je odprto tudi vprašanje zdravja športnikov in vrhunski rezultati za vsako ceno.

Zavzeli se bomo za izdelavo strategije o prirejanju velikih mednarodnih športnih prireditev v Sloveniji, da bi že v kali zatrli nerealne apetite na državni ali lokalni ravni po organizaciji takih prireditev. Rekreativni šport v Sloveniji, ki je lahko pomemben temelj zdravega načina življenja, mora dobiti ustrezno mesto tudi tako, da država temu delu športa nameni več denarja oz. mu pomaga na druge načine.

Evforičnemu načrtovanju in gradnji športnih dvoran in centrov po Sloveniji mora slediti resen premislek o tem, kakšne centre in dvorane v resnici potrebujemo in zmoremo zgraditi v naslednjih desetih letih.

Država se lahko pogovarja s sindikalno organiziranimi športniki, če ti izkažejo, da so zares reprezentativni. Ti pogovori naj zadevajo predvsem urejanje statusa športnikov po končani športni poti. V športu mora veljati načelo, da ni mogoče mešati delovanja civilnih športnih združenj in delovanja države na področju športa; je pa naloga države in lokalnih skupnosti, da s sofinanciranjem pomagajo športu in obenem zagotovijo učinkovit in dosleden nadzor porabe javnega denarja v športu.

Ureditev nordijskega centra v Planici ima zaradi nacionalnega interesa prednost pred drugimi gradnjami športne infrastrukture v Sloveniji.

SOCIALNA VARNOST

Spremljali bomo rezultate dosedanjih ukrepov ...

V prihodnjih štirih letih se bomo posvetili doslednemu izvajanju v obdobju 2004–2008 sprejetih ukrepov, spremljali bomo rezultate in po potrebi predlagali izboljšave. Na nekaterih področjih pa bomo nadaljevali že začeto delo s sprejemom dodatne zakonodaje.

Tako si bomo na področju varstva starejših prizadevali za sprejem Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki je ob trenutni demografski sliki nujno potreben za zagotavljanje varne starosti. V naslednjem mandatu želimo doseči in preseči cilj 5 % vključenosti starejših od 65 let v domove za starejše. To bomo zagotovili z razpisi za podelitev koncesij za varstvo starejših in s širjenjem javne mreže domov za starejše (gradnja manjših enot). Naš cilj je

doseči takšno pokritost z domovi za starejše, da bi vsakdo, ki to želi, lahko starost preživel v okolju, kjer je živel, torej čim bližje doma.

Aktivacijo brezposelnih prejemnikov denarne socialne pomoči smo deloma že sprožili z novelo Zakona o socialnem varstvu, poskrbeti pa je treba za njeno izvajanje ter z nadaljnjim povezovanjem podatkovnih baz med centri za socialno delo, davčno upravo in drugimi organi preprečevati zlorabe. Za zagotovitev pregleda nad prejemki, ki jih posamezna družina dobi od države, je treba poleg povezav informacijskih sistemov sprejeti tudi Zakon o enotnih postopkih in pogojih za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev; ta bi na enem mestu uredil različne pravice, ki jih uveljavljajo posamezniki in ki so sedaj urejene v raznih področnih zakonih.

Delavce moramo ozaveščati o njihovih pravicah ...

Obstajajo pa področja, kjer državljani svojih pravic ne poznajo ali jih ne znajo uveljavljati. **Ko govorimo o pravicah delavcev in kršitvah delovnopravne zakonodaje, kljub zaščiti, ki jo nudi zakon, delavci kršitev pravic ne upajo prijaviti Inšpektoratu za delo, podobno velja za zaposlovanje mladih mamic in razgovore za službo. Na tem področju je zakonodajni okvir dobra podlaga, potrebno je narediti več na področju ozaveščanja delavcev in delodajalcev o njihovih pravicah in dolžnostih.**

Med delodajalci je potrebno nadaljevati s promocijo certifikata »**Družini prijazno podjetje**« - naj bo pridobitev tega certifikata dodana vrednost podjetja in rezultat tovrstne politike dokaz, da je le motiviran delavec, ki lahko usklajuje družinsko življenje in kariero, uspešen žin dober delavec.

Delodajalci morajo spoznati, da zaposleni starši niso breme ...

Omogočiti skrajšan delovni čas čim več mladim mamicam, ki to želijo! **Zakonodaja to že omogoča, vendar so delodajalci tej možnosti dostikrat nenaklonjeni, saj vidijo v njej le strošek za podjetje, ne pa dodane vrednosti, ki jo prinaša zadovoljen delavec.**

Omogočiti mladim družinam ustrezne pogoje, da bodo čim hitreje in čim lažje prišle do svojega stanovanja. Zagotoviti je potrebno več neprofitnih najemnih stanovanj za mlade družine in povečati število stanovanj, ki jih gradi Stanovanjski sklad RS, ter omogočiti prijave na razpis tudi tistim parom, ki še nimajo otrok.

Nadaljevali bomo z ozaveščanjem mladih pri izbiri poklica, predvsem s promocijo poklicev tehnične in naravoslovne smeri, ki jih na trgu dela primanjkuje, medtem ko je v evidencah brezposelnih največ posameznikov z izobrazbo iz družboslovnega področja.

Poudariti želimo, da je prav vsako delo pomembno in častno ...

Zavzemali se bomo za dvig minimalne plače na takšno raven, da bo **očitna razlika med prihodki posameznika, ki prejema minimalno plačo in posameznika, ki prejema socialno pomoč. Želimo, da to predstavlja dodatno spodbudo brezposelnim pri iskanju zaposlitve ter ponovno dvigne v družbi zavest, da se »splača« delati.**

Dokončanje šolanja v današnjem svetu ne pomeni tudi konec izobraževanja, zato bomo še naprej poudarjali pomen mobilnosti delavcev in vseživljenjskega učenja.

Želimo spremeniti mnenje, da je pomembno v istem poklicu ostati vse življenje. Posameznik, ki se je pripravljn učiti, prilagajati in se poizkusiti na različnih delovnih mestih, je na trgu delovne sile namreč tudi bolj konkurenčen in lažje najde novo zaposlitev.

Posebno pozornost bomo namenili varstvu starejših. Želimo, da je tudi to življenjsko obdobje za posameznika prijetno in aktivno. Zato se zavzemamo za različne oblike pomoči na domu, ki bi starejšim omogočile čim daljše bivanje v domačem okolju, v okviru institucionalnega varstva starejših pa se zavzemamo za njihovo bivanje v medgeneracijskih centrih, ki za razliko od klasičnih domov za ostarele, ponujajo možnost bivanja v generacijsko različni sredini. Urediti je potrebno status študentske družine in matere samohranilke.

Nadaljevati je potrebno s povezovanjem baz in informacijskih sistemov, ki bo preprečilo zlorabo pravic, ki pripadajo materam in očetom samohranilcem (t. i. »navidezno samohranilstvo«). Na ta način bo pomoč res prišla do tistih, ki v resnici sami vzgajajo otroke in so te pomoči tudi najbolj potrebni, saj spadajo samohranilske družine med najbolj ogrožene skupine prebivalstva in so izpostavljene večjim tveganjem za življenje pod pragom revščine.

Delodajalci od kandidatov za zaposlitev pogosto zahtevajo več let delovnih izkušenj, teh pa mladi nimajo kje pridobiti. Za marsikoga je kritičen tudi prehod iz aktivnega delovnega obdobja v upokojitev, takrat pogosto pride do velike osebne stiske, saj nenadoma izgine sestavina, ki je zapolnjevala velik del posameznikovega časa. Zato predlagamo delno upokojitev – postopno zmanjševanje tedenskega delovnega časa v obdobju enega ali dveh let pred upokojitvijo; delavci bi z neko doseženo starostjo imeli možnost do 32-urnega delovnega tedna oziroma še z višjo starostjo do 24-urnega. Časovno razliko do 40 ur delovnih ur na teden pa bi lahko zaopnili z delom v lokalni skupnosti (v društvih, storitvenih dejavnostih, pomoči na domu), kjer bi pridobili nove socialne stike in ostali dejavni člani družbe. V podjetju pa bi bila razlika med delavčevim skrajšanim in polnim delovnih časom lahko na voljo mladim za postopno pridobivanje delovnih izkušenj.

Enake možnosti invalidom ...

Na področju invalidskega varstva bomo razvijali pristop, ki temelji na človekovih pravicah, preprečevanju diskriminacije ter zagotavljanju enakih možnosti:

- z ohranitvijo sedanjih ukrepov, izboljševanjem možnosti za vseživljenjsko izobraževanje in usposabljanje, programi namenjenimi aktivnemu iskanju zaposlitve še izboljševali možnosti za zaposlovanje;
- izboljšali možnosti invalidov za dostop do tehničnih pripomočkov, zdravljenja in rehabilitacije;
- zagotavljali večje dostopnosti grajenega okolja, storitev in blaga vsem skupinam invalidov;
- zagotavljali socialno varnost invalidov, ki bo temeljila predvsem na njihovih potrebah;
- zagotavljali stabilna in primerna sredstva, namenjena invalidskim organizacijam za izvajanje posebnih socialnih programov, za potrebne investicije in njihovo delovanje;

- vse te ukrepe bomo opredelili v Zakonu o izenačevanju možnosti invalidov.

Generacije z roko v roki ...

Staranje prebivalstva bo podobno kot v mnogih drugih državah povzročilo socialne, ekonomske in geopolitične spremembe, saj zaradi vpliva na starostno strukturo družbe posledično vpliva tudi na gospodarsko rast, javne finance in sistem socialne zaščite.

Starostna struktura prebivalstva se spreminja. Osnovni razlog za staranje prebivalstva je nizka rodnost, ki je v Sloveniji pod tisto stopnjo, ki omogoča obnavljanje prebivalstva na isti ravni, čeprav nas veseli podatek, da se je v Sloveniji v letu 2006 rodilo največ otrok v zadnjem desetletju.

Druga demografska značilnost zadnjih petdesetih let v Evropi je podaljševanje pričakovane in dosežene življenjske dobe. Upadanje rodnosti in podaljševanje življenjske dobe prebivalstva ima za posledico spremembe v starostni strukturi prebivalstva.

Močno se povečuje delež starejšega prebivalstva, starega 65 let in več, glede na prebivalstvo v delovni dobi (staro med 15 in 64 let).

Ker se poleg naraščanja deleža starejšega prebivalstva večajo tudi ohranjene telesne in umske zmožnosti starejših ljudi, tehnološki napredek pa je omogočil, da je delovni proces telesno manj zahteven, so tudi starejši ljudje lahko dejavni in koristni v svojem poklicu, posebno ob skrajšanem in prilagodljivem delovnem času, ki ga dopuščajo nekatera delovna mesta v storitvenih dejavnostih. Starejše prebivalstvo potrebuje posebno skrb na vseh področjih družbenega življenja.

Slovenija je kot odgovor na staranje prebivalstva in evropske zahteve po skrbi za novo solidarnost med generacijami sprejela Strategijo varstva starejših do leta 2010, katere namen je povezovanje in usklajeno delovanje različnih področij javnega sektorja in tudi gospodarstva ter zasebnega sektorja.

Zavzemamo se za aktivno starost ...

V Novi Sloveniji se zavzemamo za aktivno starost. Življenjska doba se daljša – v državah EU se je pričakovana življenjska doba ob rojstvu med letom 1960 in 2000 povečala za osem let. Od leta 2004 do leta 2050 pa bi se povečala vsaj še za od pet do šest let. Edina potreba starejšega prebivalstva ni zgolj socialno primerna in vzdržna pokojnina, ampak se potrebe širijo na skoraj vsa področja družbenega življenja, tudi v okvir vključevanja v proces dela in zaposlovanja, storitev in programov socialnega varstva, na področje preventivne krepitve zdravstva, zdravljenja in v okvir stabilnega sistema zdravstvenega zavarovanja, v okvir medgeneracijskega sožitja in solidarnosti.

Bivanjska problematika spadamed večje težave starejših. Selitev iz lastnega doma v ustrezno institucijo, menjava življenjskega okolja, predstavlja starostnika stresno situacijo.

Zavzemamo se za razširitev ponudbe oskrbe na domu, ki bistarejšim omogočila čim daljše bivanje v lastnem domu. V ta namen se bomo zavzemali za ustanovitev enotne mreže prostovoljcev po vsej državi.

Moškim in ženskam enake možnosti ...

V Sloveniji delež zaposlenih žensk narašča že od začetka prejšnjega stoletja, ko je bilo zaposlenih 20 % žensk. V petdesetih letih je bilo med vsemi zaposlenimi že 32,3 % žensk, v sedemdesetih in osemde-setih letih pa je bilo med zaposlenimi že več kot 40 % žensk.

Danes je zaposlenih kar 48 % žensk, ki prevladujejo v poklicih s področja zdravstvenega in socialnega varstva (82 %), gostinstva in turizma (68 %), izobraževanja, znanosti, kulture in informacij (67 %) ter trgovinskih dejavnosti (61 %). Kljub temu pa je manj kot tretjina žensk zaposlenih na odgovornejših in bolje vrednotenih delovnih mestih. Ženske imajo v povprečju višjo izobrazbo kakor moški, a v povprečju prejemajo nižje plače.

Neenakomerno so ženske zastopane tudi v procesih političnega odločanja na državni in lokalni ravni. Če primerjamo povprečno razliko v plačah žensk in moških glede na stopnjo strokovne usposobljenosti, tako pri nas ženske dobivajo v poprečju 9,6 % nižje plače kakor moški, kljub zakonski določbi, ki za enako delo določa enako plačilo. V Novi Sloveniji se bomo v prihodnjem mandatu zavzemali za dosledno spoštovanje v tem mandatu sprejetih sklepov, ki preprečujejo diskriminacijo žensk pri zaposlovanju, ter uresničenje določbe o enakem plačilu tudi v praksi.

Še naprej se bomo zavzemali za lažje usklajevanje dela in družinskega življenja!

DRŽAVNA VARNOST

Varnostna politika Nove Slovenije vključuje celostni pristop k zagotavljanju lastne varnosti, varnosti v Evropi in v svetu ter poleg obrambnega vidika vključuje varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, delovanje na področju zunanjih in notranjih zadev, gospodarstva, znanosti, sociale, zdravstva in kulture. Je nujno tudi del splošnega mednarodnega zavzemanja za boj proti revščini, lakoti, nerazvitosti, za človekove pravice in socialne reforme, za varovanje okolja in naravnih virov, za boj proti mednarodnemu terorizmu, organiziranemu mednarodnemu kriminalu, ilegalnim migracijam in zajema tudi preprečevanje in blaženje posledic naravnih in po človeku povzročenih katastrof.

Članstvo v zvezi NATO, ki za nas pomeni visoko stopnjo varnosti, zahteva tudi izpolnjevanje obveznosti. V skupne obrambne sile za hitro posredovanje zveze NATO (NRF) in EU (battle groups) bo tudi Slovenija prispevala dogovorjene in svojim možnostim prilagojene kontingente svojih obrambnih sil. Obveznosti so tudi sodelovanje v mirovnih operacijah in pri umirjanju kriznih žarišč, o čemer odločata parlament in vlada RS, sodelovanje pri reševanju in nudenju pomoči ob naravnih in drugih nesrečah (NDN) in pri humanitarnih akcijah. Za vse to moramo razviti moderno zasnovane in oborožene obrambne sile in učinkovite službe civilne zaščite in reševanja. Sredstva za to morajo biti zadostna, a vendarle v okviru naših gospodarskih in kadrovskih možnosti in predvsem tudi varčno in transparentno porabljena. Druga obveza pa je v okviru mednarodnih posegov preprečevanje konfliktov pri obvladovanju in umirjanju kriznih žarišč in ohranjanju miru.

Umiritvev kriznih žarišč v Jugovzhodni Evropi, torej pred našim pragom, in sočasno vzpostavljane mehanizmov demokratične in pravne države ter ekonomska sanacija držav na Balkanu ni pomembna samo za mir v Evropi, ampak ima neposreden vpliv tudi na varnost Slovenije, njeno gospodarstvo, ugled. V vedno bolj globaliziranem svetu smo soodgovorni za mir in varnost tudi sosednjih in celo bolj oddaljenih držav.

Namesto tveganj vojaških spopadov stopajo v ospredje asimetrične grožnje zaradi mednarodnega terorizma in drugih nevojaških oblik ogrožanja miru in varnosti, zato mora Slovenija večjo pozornost nameniti temu delu možnega ogrožanja prebivalstva in ozemlja. Trdno zagovarjamo sodelovanje Slovenije v proti-teroristični koaliciji pri preprečevanju širjenja jedrskega orožja in drugih orožij za masovno uničevanje. **Grožnje teroristov so realne, resne in globalne, kar zahteva posebno pozornost do področja zaščite, reševanja in pomoči.**

Zavzemamo se za povečanje raziskovalne dejavnosti ...

Obrambni sistem države obravnava Nova Slovenija kot celoto, ki je tesno vpeta v vse sfere delovanja države – gospodarstvo, znanost, izobraževanje, javno zdravstvo, varovanje okolja, socialno politiko. **Področje obrambe nudi vrsto možnosti za raziskovalno dejavnost, ki ni omejena na ozko področje izdelave orožja, ampak vključuje področja od tehnike do medicine ... Zavzemali se bomo za povečanje raziskovalne dejavnosti v vojski in povezovanje z gospodarstvom, ki lahko znanstvene izsledke uporabi pri svoji proizvodnji.**

Nova varnostna situacija v Evropi in svetu terja ustrezne reforme preurejanja slovenskega obrambnega sistema. Nova Slovenija zagovarja, naj bo jedro Slovenske vojske sestavljeno iz profesionalnih kadrov, moderno opremljeno in kompatibilno z vojskami držav članic NATO. Takšna moderna vojska naj bi bila tudi sposobna delovati v okviru bodočih evropskih obrambnih sil za hitro posredovanje, kar je postalo aktualno z vstopom Slovenije v Evropsko zvezo.

Podpiramo prostovoljce v slovenski vojski ...

Poleg profesionalnega jedra pa mora slovenska vojska sloneti tudi na pogodbenih prostovoljcih, ki med vojaškim usposabljanjem dobijo osnovna vojaška in obrambna znanja in vzgojo v patriotičnem duhu. Prostovoljna pogodbeni narodna rezerva lahko postane še kako pomembna pomoč in dopolnitev profesionalni vojski ob večjih kriznih situacijah, kot so preventivni ukrepi ob terorističnih grožnjah, ob velikih elementarnih nesrečah, ekoloških katastrofah in epidemijah. Za sodelovanje v pogodbeni rezervi moramo stimulirati tako mlade posameznike, strokovnjake kot tudi njihove delodajalce. Oboji morajo dobiti primerna nadomestila za čas njihovega urjenja. Popularizirati moramo prostovoljno služenje vojnega roka, kajti ta kader je lahko dober vir za kadrovanje profesionalnih vojakov in častnikov.

Posebno pozornost posvečamo izobraževanju kadrov obrambnega sistema ...

V vojaški izobraževalni sistem je treba vpeti domače višje in visoko šolstvo. Poleg študija obramboslovja in področja vojaško/obrambno usmerjenih mednarodnih odnosov in vojaške diplomacije dajemo poseben poudarek tehniškim vedam, vojni in katastrofni medicini in epidemiologiji, varovanju okolja in preprečevanju oz. blaženju posledic različnih katastrof (usposabljanje gasilcev, civilne zaščite in zaščite pri delu) Na nivoju visokih šol in univerz

moramo odpreti nove učne smeri, ki so relevantne za obrambo. V tem smislu je treba pričeti širše podpirati raziskovalno delo v okviru doktorskega študija.

K modernizaciji oborožitve in druge opreme, vključno z opremo za URSZR, bi tvorno prispevali tudi domača namenska industrija in domači raziskovalno-razvojni inštituti. Vizijo opremljanja naše vojske vidimo v sodelovanju domače industrije in pameti s tujimi (NATO, EZ) institucijami in industrijo, pri čemer je poleg protidobav treba poskusiti doseči tesnejše sodelovanje na komercialnih in razvojnih projektih.

V vse načrte (kratko-, srednje- in dolgoročne plane opremljanja) je treba vključiti namensko in drugo industrijo ter domače znanje, tako da bodo domače institucije sposobne in zmožne v določenem času ponuditi svoje izdelke oz. da bodo lahko uspešneje sodelovale na razpisih. Transparentnost naročanja in sploh trošenja namenskih sredstev je pomemben cilj, saj bo le tako mogoče zagotoviti, da se proračunski denar optimalno in res namensko porabi. Temeljni razvojni program (TRP) mora biti pretehtan in projekti upravičeni glede na dejanske potrebe SV oz. možnosti prodaje v tujino, usklajeni morajo biti s plani razvoja SV in URSZR in njihovim prestrukturiranjem v skladu z novimi nalogami obrambnega sistema.

Slovenski obrambni sistem potrebuje boljšo javno podobo ...

Slovenski obrambni sistem ni dostojno in pravilno predstavljen slovenski javnosti. K boljši podobi bi lahko prispevali javno predstavljeni prikazi, kakšen del obrambnega proračuna se vrne nazaj v gospodarstvo, znanstvene in druge institucije.

Nova Slovenija si prizadeva, da se povrne ugled in avtoriteta slovenski vojski, policiji, carini, sod-stvu in drugim organom nadzora in pregona, tako da bodo lahko ti uspešno opravljali svoje državotvorno delo in imeli vse zaupanje državljanov.

Močne državotvorne institucije države niso v nasprotju svobodo posameznika v družbi, z njegovimi pravicami in osebno nedotakljivostjo, seveda v kolikor le-te upoštevajo načela demokratske pravne države, da delujejo transparentno in so podvržene nadzoru, kot je to običajno v parlamentarni demokraciji. **Zbiranje obveščevalnih podatkov, nadzor nad sumljivimi osebami in vdiranje v zasebnost državljanov mora biti stalno pod nadzorom sodstvain institucij parlamentarne države, tako da ne pride do zlorab in se izvaja samo v omejenem in upravičenem obsegu. Transparentnost delovanja OVS in drugih služb (SOVA itd.) s strani DZ RS in njegovih organov mora biti zagotovljena in dosledno spoštovana.**

ENERGETSKA VARNOST

Trajnostni cilj in naša dolžnost je doseči dolgoročno varno in zanesljivo oskrbo Slovenije s poglavitnimi viri energije različnih vrst in ob upoštevanju najstrožjih okoljevarstvenih zahtev.

Slovenija več kot polovico energetskih potreb krije iz uvoza in ta trend se povečuje. manjšati moramo odvisnost Slovenije od uvoza različnih energentov, pri čemer bomo sledili politiki EU.

Če hočemo slediti in zadostiti EU smernicam bomo morali postopno zmanjševati proizvodnjo električne energije v termoelektrarnah in s tem **bistveno zmanjšati izpuste toplogrednih plinov v ozračje**. V ta namen moramo in bomo izvajali vrsto ukrepov:

- **Izrabiti moramo vse vodne potenciale Slovenije za proizvodnjo elektrike, kar pomeni dograditi savsko verigo hidroelektrarn, redno obnavljati HE na Dravi, Soči in upoštevati možnosti gradnje malih HE** (ob upoštevanju vodovarstvenih, okoljevarstvenih, naravovarstvenih in kmetijskih aspektov gradnje HE).

- Varčevati moramo s porabo energentov vseh vrst. Zagovarjamo racionalno rabo energije. Tu pridejo v poštev varčevalni ukrepi pri ogrevanju, industrijski proizvodnji, javni porabi, v prometu in spodbujanje izdelovanja energetske varčnih izdelkov.

- Spodbujamo daljinsko ogrevanje z biomaso (lesni, agrarni odpadki).

- **Spodbujamo racionalno rabo energije z vgradnjo ekološko sprejemljivih in za okolje neobremenjujočih izolacijskih materialov gradbeništvu, ki bodo okolju prijazni tudi v času njihove razgradnje.**

- **Izboljševati moramo izkoristke naprav in proizvodnih procesov, kar bomo spodbujali s finančnimi in drugimi mehanizmi. Fosilna goriva moramo, kolikor se le da in je smotrno, nadomestiti z bodisi takimi, ki znatno manj obremenjujejo ozračje ali še bolje z obnovljivimi viri:** hidroenergijo, vetrno energijo, oboje le če je to okoljevarstveno sprejemljivo in smotrno glede na hidrološke oz. meteorološke pogoje, z sončno energijo (pasivno-ogrevanje in proizvodnjo elektrike), z izkoriščanjem biomase (lesni in poljedelski odpadki), geotermalno energijo, v prometu in tudi drugod, kjer je mogoče spodbujati razvoj prehoda na hibridne pogone ali na vodik kot nosilca energije (uporaba gorivnih celic, pogon na vodik, shranjevanje vodika).

- Zavedati pa se moramo, da celokupne kapacitete sedanjih TE (proizvodnja cca 6900GWh v l. 2007) in tistih, ki jih še načrtujemo (n.pr. TE Šoštanj 6), ne bomo mogli nadomestiti samo z obnovljivimi viri energije.

Slovenija nujno potrebuje nov močan in trajnostno zanesljiv vir električne energije. V poštev pride nova varna nuklearna elektrarna najbolj modernega tipa in ob sočasnem podalšanju življenjske dobe NEK do l. 2040. Izgradnja varnega skladišča NSRAO je tu imperativ. Slediti moramo ponovni renesansi jedrske energije v svetu in se vključiti v mednarodna in posebej evropska prizadevanja za varno uporabo jedrske, vključno z uvajanjem novih tehnologij izrabe iztrošenega jedrskega goriva in drastičnega zmanjšanja dolgoživih VRAO (sodelovanje v okviru GNP , Euroatoma, partnerstva Francija-Anglija itd.).

Da bomo zagotovili zanesljivo oskrbo Slovenije z energenti, bomo posvetili vso skrb vzdrževanju in izgradnji tudi potrebne energetske infrastrukture: daljnovodi, plinovodi, naftovodi, parovodi, skladišča plinastih in tekočih energentov, transport transformatorji, predelava tekočih in trdih goriv. Vso skro bomo posvetili varnosti in zanesljivosti kritične energetske infrastrukture.

Preučili bomo možnosti priključitve Slovenije na novo planirane plinovode v soseščini

(Nabucco, South Stream, Adria) in tudi terminalov za tekoči plin, pri čemer bomo dali prednost varnosti in okoljevarstvenim aspektom teh projektov.

Zdravo okolje je varen življenjski prostor ...

Slovenija je z vstopom v Evropsko zvezo privzela njen pravni red na področju varovanja okolja in se zavezala, da ga bo tudi dosledno spoštovala. Za to je potrebna bistvena sprememba ravnanja vseh prebivalcev. Normativno je varstvo okolja v Sloveniji podrobno urejeno z zakonodajo, ki je že povzročila velike premike na področju čiščenja odpadnih voda, ravnanja z odpadki, obvladovanja industrijskega onesnaževanja, ohranjanja biotske raznovrstnosti in drugih pomembnih okoljskih elementov. Pri varčevanju z energijo pa ne dosegamo niti mednarodnih standardov. Zelo slabo je še urejen inšpekcijski nadzor, upravni postopki so zapleteni, finančno urejanje okoljskih dejavnikov je slabo. Okoljske teme so potrebne še večje komunikacijske pozornosti. Zaradi majhne in neustrezne informiranosti krajevno prebivalstvo še zavrača objekte za ravnanje z odpadki in druge infrastrukturne objekte v svoji okolici, čeprav bi ugodno vplivali na varstvo okolja in gospodarski razvoj območja.

Podpiramo uporabo tehnoloških rešitev, ki varujejo okolje ...

Pogoji za ohranitev blaginje so preudarna uporaba naravnih virov in varstvo globalnega ekosistema kot tudi gospodarska blaginja in uravnotežen socialni razvoj (trajnostni razvoj). Naš cilj je spodbujanje in usmerjanje takšnega družbenega razvoja, ki omogoča dolgoročne razmere za človekovo zdravje, počutje in kakovost njegovega življenja ter ohranjanje biotske raznovrstnosti.

Spodbujali bomo okolju prijazno proizvodnjo in potrošnjo ter razvoj in uporabo tehnologij, ki preprečujejo, odpravljajo ali zmanjšujejo obremenjevanje okolja. Uveljavili bomo načelo, da nastalo škodo popravi ali plača tisti, ki izkorišča naravne vire ali onesnažuje okolje. Pred načrtovanjem primerne politike je potrebno opraviti potrebne analize. V sklopu varstva narave bomo skrbeli za varovanje gozdov in v ta namen zagotovili sprotno ugotavljanje poškodovanosti gozdov ter njihovo sanacijo.

Država mora dobiti tudi podatke o onesnaženju in obremenjenosti tal, da lahko uspešno načrtuje kmetijsko in prehrabeno politiko. Zavzeli se bomo za izvajanje obveznosti, ki jih ima Slovenija po konvenciji o zaščiti Sredozemskega morja pred onesnaženjem, ter pripravili program ravnanja z odpadki z ladij in načrt ukrepov ob izrednih dogodkih na morju in v lukah.

Odpravili bomo sedanje slabosti pri opremljenosti in organizaciji služb, ki so zadolžene za preprečevanje in odpravljanje posledic morebitne tankerske havarije oziroma razlitja nafte in kemikalij v severnem Jadranu.

Posebno pozornost namenjamo varstvu voda ...

Za posamezna vodna območja bomo pripravili načrte upravljanja kot temeljne dokumente za vse nadaljnje posege v vodnem okolju.

Posebno pozornost bomo posvetili ukrepom vzvezi z varstvom vode pred onesnaženjem z

nitriti in drugimi razpršenimi viri onesnaževanja (živo srebro, nevarne kemikalije). Z operativnim programom odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih in padavinskih voda bomo predvideli vse aktivnosti za gradnjo manjkajočega kanalskega omrežja s čistilnimi napravami. Izdelali bomo operativni program varstva podzemnih voda pred onesnaženjem s fitofarmaceutskimi sredstvi in organskimi halogenimi snovmizaradi vzpostavitve režimov varstva vodnih virov za oskrbo s pitno vodo.

Želimo uresničiti Kjotski protokol ...

Zavzemali se bomo za uresničitev Kjotskega protokola o zmanjšanju toplogrednih plinov in drugih oblik onesnaženja z žveplom in drugimi emisijami, zlasti iz velikih kurilnih naprav in prometa. Med pomembnimi okoljskimi nalogami je tudi ustrezno spremljanje ravnanja z nevarnimi kemikalijami. Zavzemamo se za zmanjšanje hrupa in obremenjenosti okolja z elektromagnetnim sevanjem.

Zavzemali se bomo za ukrepe, ki bodo spodbujali zmanjševanje odpadkov na izvoru, ponovno uporabo, termično izrabo in neškodljivo odlaganje ostankov odpadkov. Z uvedbo sistema »okolju prijazno podjetje« bi izpostavili vidne rezultate ter jih ustrezno nagradili. Zavedamo se, da gre na tem področju za občutljiva vprašanja, zato bomo iskali možnosti za ustrezen dogovor med lokalnimi skupnostmi in ljudmi, ki prebivajo na območju odlagališč. Pripravili bomo poseben program za odlaganje posebej nevarnih odpadkov in za sanacijo starih odlagališč.

Poraba denarja, namenjenega okoljskim projektom, mora biti racionalna. Financiranje okoljskih projektov trenutno poteka iz več virov. Projekti predstavljajo lokalno ali državno infrastrukturo. Temeljitega nadzora nad financiranjem kljub številnim predpisom ni. Zaradi tega se mnogo proračunskega denarja zapravi nekontrolirano in predvsem za investicije, ki niso prednostne ali pa upravičene. Zlasti veliko denarja gre za različne študije in analize, tudi zaradi nekontroliranega naročanja iz različnih oddelkov resorja. Podobno kot pri upravnih postopkih bomo tudi pri financiranju okoljskih projektov uvedli metodo preglednosti. Kontrolo bomo izvajali tudi preko finančnega resorja.

Okrepiti moramo delo inšpekcijskih služb. Inšpekcijske službe bodo morale postati mnogo bolj samostojne in neodvisne od katere koli trenutne politike. Inšpektorji bodo morali imeti večja pooblastila in večje stimulacije za opravljeno delo.

Posebej se bomo posvetili izobraževanju in okoljskemu ozaveščanju prebivalstva, poskrbeli bomo za korektno informiranje o vseh pomembnih dogodkih, ki vplivajo na človekovo okolje in zdravje, ter o pomenu izkoriščanja naravnih virov energije.

KMETIJSTVO IN PREHRANA

Kmetijstvo v RS se čedalje bolj spopada s konkurenco, globalnimi spremembami okolja pa tudi z velikimi težavami v prilagajanju trgu in skupni kmetijski politiki EU. Številne kmetije so v preteklosti opustile kmetovanje, druge pa se prilagajajo in iščejo nove možnosti preživetja. V Novi Sloveniji smo prepričani, da je slovensko kmetijstvo kot pridelovalec zdrave, kakovostno hrane pa tudi zaradi drugih ekosocialnih in naravovarstvenih funkcij nepogrešljivo in da ga je treba še naprej maksimalno podpirati tako s politično voljo, različnimi oblikami državne pomoči kot tudi z znanjem in prilagodljivostjo kmetov.

V NSi si bomo še naprej prizadevali za razvoj družinskih kmetij kot enega izmed stebrov slovenskega kmetijstva. S posebno pozornostjo bomo podpirali kmetovanje na območjih s težjimi pridelovalnimi razmerami, na demografsko ogroženih in obmejnih območjih. Zavzemali se bomo za finančno in zakonodajno podporo različnim oblikam kmetovanja pa tudi z dopolnilnim dejavnostim na kmetijah. Zagovarjamo usklajen sonaravni razvoj kmetijstva in gozdarstva z učinkovitim varovanjem obdelovalne in rodovitne zemlje ter varovanjem drugega okolja.

IZHODIŠČA:

- Družinska kmetija je osnovni nosilec kmetovanja,
- slovensko kmetijstvo je ekosocialno, večnamensko in tržno naravnano,
- slovensko kmetijstvo lahko izkorišča vse naravne danosti, z dvigom produktivnosti in kakovosti povečuje dohodek in si s tem izboljšuje svoj gospodarski položaj,
- eden od temeljnih ciljev slovenskega kmetijstva je večja samooskrba z zdravo in neoporečno hrano,
- potrebni sta prilagodljivost in iznajdljivost pri izvajanju ukrepov skupne kmetijske politike EU.

Utrditi pomen in ugled kmetijstva ...

Kmetje in celotno kmetijstvo si zaradi svoje strateške vloge zaslužijo naklonjeno obravnavo v javnosti, spoštljivost in utrjevanje ugleda. Poleg zasluge za prehransko varnost države so na tem področju namreč izredno pomembni tudi okoljevarstveni ukrepi, ki ohranjajo kulturno krajino in poseljenost ter ustvarjajo razmere za druge dejavnosti.

Z uveljavitvijo SKP EU je Slovenija uvedla podpore kmetijstvu, namenjene izravnavanju cen na trgu. Izravnalna plačila tako ne morejo biti obravnavana kot socialna pomoč kmetom, temveč kot zaslužen dohodek in ukrep SKP EU za zagotavljanje cenejših živil potrošnikom.

Pravica do kmetovanja ...

Kmetovanje je zaradi širjenja naselij odrinjeno v neugoden položaj, s posegi v prostor se omejuje pravica do opravljanja osnovne kmetijske dejavnosti. Zaradi gradnje infrastrukture in širjenja mest se izgublajo prvovrstna kmetijska zemljišča in treba jih je sproti nadomeščati z revitalizacijo opuščenih zemljišč in drugimi alternativnimi možnostmi za kmetovanje.

Ohranjanje podeželja in vasi s kmetijskimi gospodarstvi in razvitimi kmetijami je za nas ključnega pomena. Z vlaganjem v razvoj podeželja je treba ohranjati vitalnost vasi, njene ljubiteljske kulture in podeželske arhitekture, z regionalnimi razvojnimi spodbudami pa še naprej ustvarjati razmere, ki bodo pomenile podobno kakovost življenja na podeželju in v mestu. Standard storitev v zdravstvu, kulturi, šolstvu, sodobnih komunikacijah in komunali mora biti vsaj približno enak v celotni državi. Nujno je na podeželju povečevati vlaganje v razvoj malih in srednjih podjetij, ker bodo le tako nastajala potrebna delovna mesta kot oblika dopolnilne dejavnosti v kmetijstvu. Prav tako je za podeželje izrednega pomena ohranjanje ljudskih izročil in običajev. Vse to pomaga preprečevati nadaljnje praznjenje podeželja in ohranjati poseljenost celotne države.

Kmetijska politika mora postati in ostati obvezna sestavina razvojne politike za podeželje. Z zakonodajo je treba maksimalno varovati kmetijsko zemljo pred načrtnim nakupovanjem za

preprodajo in pozidavo. Pri nakupu kmetijskih zemljišč je treba še naprej uveljavljati predkupno pravico kmetov in tudi ustvariti za to potrebne finančne mehanizme.

Še naprej je treba pospeševati dopolnilne dejavnosti, kot so kmečki turizem z doma pridelano hrano in pijačo ter druge oblike dopolnilnih dejavnosti. V NSi si bomo prizadevali za vsestransko podpiranje promocijskih nastopov kmetij na sejmih in za druge oblike promocije kmetijskih pridelkov in izdelkov. Pospeševati je treba pravo ekološko kmetijstvo. S pomočjo zakonodaje je potrebno omogočiti oskrbo lokalnih ustanov in trgov z kmetijskimi pridelki neposredno s kmetij. V komunalni je treba večji delež dejavnosti prenesti na kmetije in tako ustvariti možnosti za neposredno vzdrževanje komunalne infrastrukture.

V NSi se bomo še naprej zavzemali za preprečevanje monopolov, ki škodujejo razvoju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah.

Posebno pozornost je treba nameniti visokogorskim kmetijam, kmetijam v težjih pridelovalnih območjih in dosledno ohranjati ustrezna nadomestila za slabše možnosti kmetovanja.

Slovenija si mora bolj prizadevati za samooskrbo s hrano, saj je to ključno za obstoj vsake države in za njeno prehransko varnost.

V NSi se bomo še naprej zavzemali za reorganizacijo gozdarstva, in sicer tako, da bo upravljanje z državnimi gozdovi prek koncesije oddano najboljšemu ponudniku, v visokogorju predvsem visokogorskim kmetijam, ter da bo prišlo do povečevanja gozdnih parcel.

Reorganizacija kmetijskih ustanov ...

Strokovne službe na področju kmetijstva je treba v prihodnje deloma izpostaviti tudi delovanju trga (predvsem kmetijsko svetovalno službo), ker bo le tako odigrala pravo svetovalno vlogo.

Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja mora postati učinkovitejša. Izplačevanje kmetijskih subvencij mora potekati tekoče, pregledno in s težnjo, da se neposredna plačila pomaknejo na začetek leta. Še naprej si je treba prizadevati za poenostavitev in prilagoditev javnih razpisov ter za vsestransko obveščanje kmetov.

V Kmetijsko-gozdarski zbornici je treba uveljaviti neobvezno članstvo in ustanoviti neodvisno službo, ki bo kmetom pomagala pri trženju in promociji njihovih pridelkov.

Še naprej je treba namenjati pozornost in skrb združništvu, to pa mora temeljiti na načelih vzajemnosti in gospodarnosti. Združništvo je treba podpreti tudi z zakonodajnim, davčnim in izobraževalnim sistemom.

V NSi se bomo še naprej zavzemali za preprosto davčno in kmetijsko zakonodajo, poenostavljene predpise in jasne razpise.

Informiranje in izobraževanje kmetov ...

Za uspešno kmetovanje je nedvomno potreben hiter pretok informacij ter kakovostno izobraževanje kmetijcev in gospodinj za prevzem na domačiji. Vzporedno je treba nameniti maksimalno skrb promociji poklica kmet.

Pomen samooskrbe za zdravo prehrano...

Prehranska varnost pomeni čim večjo zmožnost samooskrbe z živili in je strateški cilj vsake države. Slovenci moramo okrepiti zavest o tem in dati ustrezno veljavo lastni pridelavi hrane. V luči tega dejstva moramo predvsem skrbeti za ohranitev kmetijskih zemljišč, proizvodnjo surovin, povezanost sektorjev od pridelave do predelave živil in ozaveščanje potrošnika o pomenu samooskrbe.

V NSi si bomo prizadevali, da bo kmetijska pridelava čedalje bolj naklonjena zdravi hrani in varstvu okolja. Sestavina kmetijske politike je vsekakor delovanje kontrolne službe, ta mora potrjevati in zagotavljati kakovost pridelkov oziroma izdelkov oziroma njihovo varnost za zdravje potrošnikov.

Kmetijstvo in okolje ...

Ena od temeljnih vlog slovenskega kmetijstva je tudi varstvo okolja. Osnovni poudarek je treba dati varstvu zraka, zemlje in vode. V NSi se bomo še naprej zavzemali za naložbe v izrabo obnovljivih virov energije, predvsem lesne biomase. Iz sredstev države in sredstev evropskih strukturnih skladov je treba spodbuditi projekte za skupinsko ogrevanje, individualne kotle in za povezovanje ogrevalnih sistemov.

KULTURA IN JEZIK

Kultura zajema območje ustvarjanja, presojanja in plemenitenja duhovnega kapitala, vrednot, ki osmišljajo življenje posameznika in skupnosti ter učinkujejo kot družbeno vezivo, zato ji moramo posvečati posebno pozornost.

Zavzemali se bomo za uvedbo subvencij, s katerimi bi se podpiralo nastajanje in dostopnost nekomercialnih kakovostnih del ter prevajanje najboljših del slovenskih pesnikov in pisateljev v tuje jezike. Povečati želimo dostopnost najboljših slovenskih leposlovnih, likovnih, glasbenih in filmskih stvaritev na spletnih straneh in na stalnih elektronskih nosilcih informacij in razvijati knjižnice v informacijska in kulturno-družabna središča.

Delež proračunskih sredstev, namenjenih za kulturo, je potrebno uskladiti z razvojem. Uvesti je potrebno nadzor nad smotrno porabo javnih sredstev s krepitvijo projektnega financiranja ter z uravnoteženim podpiranjem množične in elitne, ljubiteljske in profesionalne, tradicionalne in avantgardne kulturne ustvarjalnosti. S finančnimi sredstvi je potrebno vzpodbujati filmsko ustvarjanje. Večjo prepoznavnost Slovenije v tujini lahko dosežemo z dobrim predstavljanjem slovenske kulture v tujini, pri čemer je potrebno jasno opredeliti, kakšno raven kakovosti mora takšno predstavljanje dosežati.

Zavzemamo se, da se namenijo sredstva projektu, ki bi spisal knjigo o politični zgodovini Slovencev in pri tem dodal tudi vse vidike dogajanja po 2. svetovni vojni ter proces osamosvojitve. S finančnimi sredstvi je potrebno vzpodbujati ljubiteljsko kulturno dejavnost na podeželju in se zavzemati za čim višji nivo takšnega kulturnega ustvarjanja. Predlagamo, da se na primernem simbolnem kraju v Sloveniji postavi spomenik v spomin na osamosvojitve Slovenije.

Slovenščina kot učinkovito sporazumevalno sredstvo in simbolna vrednota ...

V razmerah globalizirane informacijske družbe razvoj slovenščine na tradicionalnih in novih področjih ni več samoumeven, zato usode jezika dvomilijonske skupnosti ni mogoče prepuščati tržnemu liberalizmu, potrebna je aktivna jezikovna politika. Slovenskim državljanom mora biti zagotovljeno, da bodo kot državljani in kot porabniki lahko o vseh javnih zadevah govorili in bili informirani v svoji materinščini. Ni sprejemljivo, da so znanstvene in strokovne objave slovenskih avtorjev ne glede na vsebinsko kakovost bolj cenjene, če izidejo v tujem jeziku, ali da se vsiljuje slovensko-angleška dvojezičnost v vabilih na imenitnejše domače javne prireditve. Od ljudi, ki bodo kot poslanci in funkcionarji zastopali Slovenijo v parlamentu in drugih organih Evropske zveze, pričakujemo, da bodo tam dosledno uveljavljali pravico do rabe slovenščine, ne pa se ji odpovedovali, kakor nekoč v Beogradu.

Nekatere usmeritve NSi s področja jezikovne politike smo uspešno uveljavili v Resoluciji o nacionalnem programu za jezikovno politiko; v prizadevanju za njeno celovito uresničitev v praksi smo vendarle še precej na začetku, tako da se bo moral velik del nalog nadaljevati (nekatero pa se bodo šele prav začele) v »etapni programski aplikaciji« za obdobje 2008–2012. Simbolno okoliščino, da ta aplikacija nastaja ob 500. obletnici rojstva Primoža Trubarja, začetnika in utemeljitelja knjižne slovenščine, lahko razumemo kot pomenljiv namig, naj se pri jezikovnopolitičnem načrtovanju otresemo malodušnosti, ki se Slovencev rada loteva ob misli na demografsko šibkost naše jezikovne skupnosti in na neznanski pritisk tujih jezikov v globaliziranem svetu.

Trubar je s knjižno slovenščino uspel v razmerah, neprimerno težavnejših in nevarnejših od današnjih, nadaljevalci njegovega jezikovnega izročila pa so se že pred več kakor dvesto leti odločili za ambiciozno razvijanje in uveljavljanje slovenščine na vseh področjih, ki jih prinašajo družbeni, duhovni in tehnološki razvoj. Z veliko ustvarjalnostjo, ljubeznijo in požrtvovalnostjo so nam do danes izoblikovali moderno slovenščino. Nova Slovenija se noče sprijazniti z zasebnim životarjenjem v folklornem rezervatu, temveč vidi svojo prihodnost v političnem tkivu kompletnega naroda z moderno državo, zato se zavzema za to, da bo slovenščina še naprej »stala in obstala« kot učinkovito sporazumevalno sredstvo in kot simbolna vrednota slovenske identitete, to pa pomeni tudi podporo nadaljnjemu jezikovnemu razvoju na vseh področjih – od poljedelstva do astrofizike, od umetnostnih kategorij do borznih indeksov.

Nova Slovenija se bo zavzemala za pomoč slovenskim manjšinam pri uveljavljanju njihovih pravic in ohranjanju slovenskega jezika in kulture. Naloge nas čakajo v zakonodaji (izpopolnjevanje predpisov o rabi jezika), v vzgoji in izobraževanju (učenje jezika, oblikovanje jezikovne samozavesti), v razvojni dejavnosti (tvorba novih izrazov za nove pojave) in v znanstvenoraziskovalnem spremljanju jezikovnega življenja. Zakonodaja izkušnje z dosedanjim izvajanjem Zakona o javni rabi slovenščine in uresničevanjem nalog iz

Resolucije o nacionalnem programu za jezikovno politiko so pokazale, da bo treba predpise izpopolniti, saj zdaj omogočajo izrivanje slovenščine npr. v imenih podjetij, v visokem šolstvu, znanosti idr. (mednarodna mobilnost študentov in učiteljev brez zagotovljene zadostne podpore z jezikovnimi tečaji, redna predavanja v tujem jeziku ipd.).

Ohlapnost predpisov se vidi npr. v dejstvu, da sodna veja oblasti zavrača pritožbe izvršne veje zoper registracijo podjetij z imeni tipa SPORT CARS, RUFBAU, DENTALCRAFT, CHINCH, ZEPHYR ipd., češ da Republika Slovenije kljub sklicevanju na Zakon o javni rabi slovenščine ne izkazuje pravnega interesa za pritožbo v takih primerih. Učenje Temeljne poteze človekove jezikovne zmožnosti se oblikujejo prva leta življenja, zato je nadvse pomembno urejeno in spodbudno jezikovno okolje v družini, pozneje v organizirani predšolski in šolski vzgoji, nazadnje pa na ulici in pod vplivom množičnih občil.

Ob sicer upravičenem poudarjanju učenja tujih jezikov, odprtosti v svet in medkulturnem dialogu se je treba zavedati, da imamo v čedalje bolj globalizirani informacijski družbi možnost za obstanek ter za enakovredno uveljavljanje svojih kulturnih pa tudi gospodarskih in političnih interesov samo, če smo hkrati trdno vraščeni v lastno okolje in njegovo kulturno izročilo ter če znamo ceniti in izrabiti njegove prednosti. V vsakem starostnem obdobju in na vsaki višji izobrazbeni stopnji je potrebno nadaljnje jezikovno izpopolnjevanje za dosego potrebne ravni jezikovne zmožnosti, zato bo treba odpraviti velike vrzeli in neuravnoteženost pri potrjevanju in izvajanju visokošolskih študijskih programov (tečaji strokovne angleščine, hkrati pa brez študijskega predmeta tipa »strokovno-znanstvena slovenščina«).

Celo Evropska komisija je ob načelnem priporočanju bolonjskih reform dodala svarilo: »Priznati je treba, da ima lahko v neangleško govorečih državah trend poučevanja z uporabo angleščine namesto z uporabo nacionalnega ali regionalnega jezika nepredvidene posledice za vitalnost teh jezikov.« To je danes eden osrednjih problemov jezikovne politike v Sloveniji. Obogatiti je treba ponudbo standardnih jezikovnih priročnikov in učbenikov ter klasičnih in spletnih tečajev slovenščine za tujce. Marsikateremu se zdi Slovenija zanimiva ne le za enkratni turistični ogled, temveč tudi za trajnejše gospodarsko ali kulturno sodelovanje, študijsko izpopolnjevanje, poklicno delo (npr. v zdravstvu) idr.

Razvoj ...

Organizacijsko in finančno je treba podpirati delo terminoloških komisij, izdajanje terminoloških slovarjev, nastajanje in spletno dostopnost digitaliziranih besedil ter pojmovnih in podatkovnih zbirk (npr. slovenske Wikipedije), razvijanje slovenskih programskih aplikacij, spodbujati in subvencionirati objave vrhunskih in poljudnoznanstvenih del v slovenščini ter projekte jezikovne tehnologije (prevajalniki, govorni analizatorji ipd.). V razširjenih možnostih televizije (digitalizacija) naj se zagotovi ustrezen položaj slovenščine (jezikovna kultura, tematske oddaje o slovenščini) ter vidnost slovenskega signala v zamejstvu. RaziskaveDržava mora zagotoviti ustrezno financiranje znanstvenih raziskav slovenskega jezika ter omogočiti trdne institucionalne okvire, zadostne kadrovske zmogljivosti in jezikovne vire (korpuse) za njihovo izvajanje. Pri tem je treba izrabiti tudi evropske sklade.

Članstvo Slovenije v Evropski zvezi ponuja številne nove možnosti za uveljavljanje slovenščine v novih, uglednih govornih položajih, zavedati pa se je treba tudi dvoreznosti in nerealnosti sprejetega gesla, da naj kulturna politika (in v tem okviru jezikovna politika) ostaja popolnoma v pristojnosti posameznih držav članic Evropske zveze. Na drugih

področjih imajo Evropska komisija in druge bruseljske ustanove pristojnost sprejemati ukrepe skupne politike (kmetijske, monetarne, industrijske ...), vplivi teh ukrepov pa se nujno kažejo tudi na kulturnem področju, neredko kot škodljive posledice prostega pretoka oseb, blaga idr. za rabo uradnega jezika posamezne države članice.

Breme reševanja te »kolateralne škode« pa je prepuščeno kulturni politiki posamezne države, zato v nekaterih primerih prihaja do sporov, unifikacijskih pritiskov, izsiljevanja in očitkov, da gre za »administrativne ovire«, »omejevanje konkurenčnosti«, »nacionalno ozkost« ipd. (Slovenija je najbolj grob unifikacijski diktat doživela v zvezi z zapisovanjem imena skupne evropske valute: evro/euro). Ne glede na take zunanje pritiske pa smo za izrivanje slovenščine in nesmotrno rabo tujih jezikov v Sloveniji najbolj odgovorni Slovenci sami (I feel Slovenia?!). Evropa potrebuje našo izvirnost, ne le prevzemanja, posnemanja in podrejanja. Stranka Nova Slovenija se zavzema za to, da bi Republika Slovenija kot polnopravna članica dejavneje nastopala kot spodbujevalka in sooblikovalka evropske jezikovne politike (npr. pri pojmovanju večjezičnosti, prednostnega položaja domicilnega jezika avtohtonih skupnosti).

Moja NOVA Slovenija: dežela vrednot ...

Vrednote postavljajo okvire, znotraj katerih govorimo o izzivih in vprašanih sodobnega sveta, ki se hitro spreminja in od nas terja nove prilagoditve. Spoštovanje in varovanje teh osnovnih vrednot je ključnega pomena, če si želimo napredno družbo, ki pa na prvo mesto postavlja spoštovanje človekovega dostojanstva. V Novi Sloveniji se zavzemamo za dosledno spoštovanje teh vrednot, ob tem pa se zavzemamo za strpnost in dialog z vsemi verskimi in interesnimi skupinami v naši družbi.

DRUŽINA

Med najpomembnejšimi vrednotami še posebej izpostavljamo družino. Družina nam predstavlja osnovno celico družbe in element osebnostnega razvoja posameznika.

Družina, ki je imela vse do 20. stoletja »tipično obliko«, se danes spreminja.

Ob manjšem številu porok narašča število parov, ki se odločijo za ločitev. Rodnost je še vedno občutno nižja kot pred leti. Za statistikami se skrivajo neizpolnjeni življenjski cilji in stiske posameznikov. Sposobnost navezovanja kvalitetnih medosebnih odnosov in sprejemanja odgovornosti v odnosih sta pomembno pogojeni s posameznikovimi izkušnjami v lastnem družinskem okolju. Zato z zaskrbljenostjo spremljamo razmere na področju števila zakonskih zvez in odločanja za družino.

Težave na tem področju presegajo osebno odgovornost in terjajo odgovore na vprašanje, kateri pravni, gospodarski in socialni vidiki naše države pripomorejo k neodločanju za družino. Zavzemamo se za nadaljevanje aktivne družinske politike, ki bo še izboljšala pogoje družin – staršev in otrok – ter dosledno izvajanje v tem mandatu sprejetih družini prijaznih ukrepov, predvsem na področju zaposlovanja ter usklajevanja poklicnega dela in starševstva.

Posebej pa se bomo zavzemali za stanovanjsko politiko, ki bo mladim čimprej omogočila rešitev prvega stanovanjskega problema, ki pogosto predstavlja oviro v načrtovanju družine.

Zavzemamo se za raziskave in razvoj na področju zdravljenja neplodnosti v okviru etično sprejemljivih metod.

TEMELJNE VREDNOTE

Slovenski kulturi in izročilu so dale temeljni pečat skupne evropske vrednote. Ob tej evropski identiteti pa ohranjamo svojo raznolikost in posebnosti ter jih prilagajamo nujnim zahtevam časa in spremenjenim okoliščinam. **Namen NSi je v luči teh vrednot dosegati splošno blaginjo vseh članov naroda, družbe in države, v svobodi, pravičnosti in miru.** Sredstvo za doseg tega namena je slovenska država, ki temelji na plebiscitarni odločitvi slovenskega naroda, Ustavi RS in parlamentarni demokraciji.

SPOŠTOVANJE ČLOVEKOVEGA DOSTOJANSTVA

Temelj in predpostavka političnih vrednot NSI je upoštevanje dostojanstva človeške osebe. Iz njega sledijo: **nedotakljivost človeškega življenja od spočetja do naravne smrti; pravica do skladnega razvoja potencialov posamezne osebe; pravica do svobodnega združevanja; pravica do narodne samoodločbe; pravica do države, ki varuje narodno skupnost in manjšine, vse državljanke in državljane; vladavina pravne države in enakost vseh ljudi pred zakonom; država, ki naj služi človeku, obstaja zaradi človeka in bo porok za varovanje njegovih pravic.**

DOMOVINSKA ZAVEST

Med kulturnimi vrednotami NSi posebej poudarja slovensko narodno in jezikovno samobitnost in zavest o zgodovinski rasti slovenskega naroda iz evropske kulture, civilizacije in krščanskih korenin. Kot domovinske vrednote spodbuja ljubezen do domovine, narodni in državljanski ponos, ob hkratnem spoštovanju drugih narodov in narodnih manjšin.

SVOBODA, PA TUDI ODGOVORNOST

Moralne in socialne vrednote NSi so medosebna in družbena pravičnost, poštenje, osebna svoboda, spoštovanje družine kot temelja družbe, odgovornost in solidarnost s sočlovekom ter spoštovanje verskih prepričanj ter svetovnih nazorov soljudi.

NSI posebej poudarja načelo notranje demokracije, načelo »od spodaj navzgor«, s čimer naj bo zagotovljena ukoreninjenost stranke v njen izvorni politični prostor, zvestoba vrednotam in pričakovanjem volivcev in spoštovanje dane besede. Ta politična ukoreninjenost NSi v volilno telo je zunanji izraz njene notranje ukoreninjenosti v slovenskem krščanskem vrednostnem izročilu.

NSi si prizadeva za ravnovesje med izročilom in napredkom, med individualnostjo in družbenostjo človeške osebe ter med pravicami in dolžnostmi, ki od tod izvirajo. Na teh izhodiščih NSi gradi skladen kulturni, gospodarski in politični razvoj Slovenije. Slovenija kot članica Evropske zveze mora razviti lastno gospodarsko, kulturno in duhovno moč. Zavzemamo se za dinamičen razvoj slovenske družbe ob njeni notranji stabilnosti in varnosti.

Vsem državljanke in državljanom bomo ponudili višjo kakovost življenja, okrepili vitalnost slovenske države ter dosledno in učinkovito uresničevali postavljene cilje. Dejavno bomo sooblikovali usmeritve in delo mednarodnih povezav, katerih članica je Slovenija, še posebno Evropske zveze in Atlantskega zavezištva. **Tako bomo ustvarili okolje, v katerem bodo spet zaživele pristne človeške in domoljubne vrednote.**

VSEM PRIJAZNA SLOVENIJA

NSi črpa iz skupnih vrednot združene Evrope. Zavedajoč se skupnih evropskih korenin, ki segajo v antiko, razsvetljenstvo in predvsem v krščansko izročilo, bo NSi delovala tako, da

bodo vse generacije v Sloveniji in v združeni Evropi živele v miru, svobodi in blaginji. Pri tem bo spoštovala osnovne človekove pravice in temeljne svoboščine, načela svobode, demokracije in pravne države ter vse vrednote, ki jih priznavajo in sprejemajo države z demokratičnim izročilom. **Slovenska država mora biti prijazna do vseh Slovencev.**

Članstvo v Evropski zvezi nas je na poseben način približalo konceptu Zedinjene Slovenije. Vsi deli slovenskega naroda, razen Slovencev na Hrvaškem in v zdomstvu ter izseljenstvu, živijo znotraj meja enotne politične entitete, se pravi Evropske zveze, samostojna slovenska država pa mora skrbeti za slovenski narod kot celoto, ki živi znotraj njenih meja kot tudi zunaj njih. Ta država mora tako sprejeti svoje obveznosti do slovenskih izseljencev in jih priznati kot enakopraven del naroda, hkrati pa mora priznati in podpreti slovensko manjšino, ki živi na obmejnem območju Hrvaške.

SLOVENIJA ENAKIH MOŽNOSTI

Politično kulturo razumemo kot priznavanje pravice vsakega posameznika do enakih življenjskih priložnosti. NSi bo storila vse, da se utrdi položaj posameznika v družbi. Z odpravljanjem birokratskih ovir mu bo zagotovila ustrežnejše pogoje za razvoj in uresničitev njegovih zmožnosti na vseh področjih življenja.

Politični sistem naj bo ločen od sistema javne uprave. Tako bomo dosegli večjo učinkovitost in odgovornost upravnega, pravosodnega in varnostnega sistema ter zagotovili njihovo usmerjenost k državljanom, bolje pa bo tudi uresničeno načelo javne odgovornosti. **Da bi dosegli višjo gospodarsko rast in uresničili potenciale ter s tem ustvarili nova delovna mesta, bomo v skladu s smernicami Evropske zveze razvili dinamično in konkurenčno gospodarstvo, ki bo temeljilo na znanju in raziskovanju. Hkrati bomo izvedli vse nujne gospodarske, institucionalne in družbene reforme, da bi zagotovili stanovitnost finančnega sistema.**

NSI JE STRANKA SVOBODE

Slovenija potrebuje novo duhovno okolje. Med klasičnimi vrednotami in pozitivnimi sodobnimi težnjami v družbi ni nobenega nasprotja, temveč se te med seboj dopolnjujejo. Podpiramo varovanje kulturne dediščine in sodobno avtohtono kulturno ustvarjanje ter spodbujamo vitalnost nove slovenske kulture. Slovenska znanost, tehnologija in informatika potrebujejo pogumno vizijo, zagotovljena sredstva in nacionalni program strateškega razvoja. **Slovensko politično, javno in medijsko življenje potrebuje zrelost, svobodo in odgovornost, kulturo dialoga in strpnosti brez prevlade in enostranskega vsiljevanja stališč.** Ustvariti je treba novo duhovno okolje, ki bo zagotovilo državljanom kakovostno, celostno in harmonično življenje. NSi je stranka svobode.

Na Slovenskem sta demokracija in tržno gospodarstvo premagala kolektivizem in plansko gospodarstvo. Demokracija in socialno tržno gospodarstvo pa bosta živela le, če se ljudje svobodno razvijajo, če svoje talente izrabijo kot možnosti zase in za druge ter s svojim osebnim uspehom ustvarjajo skupni uspeh. Prizadevamo si doseči svobodo za delo. Poskrbeli bomo, da bodo brezposelni dobili delo in bodo lahko spet sami poskrbeli zase in za svoje družine. Prepričani smo, da je nedopustno omejevanje svobode, če z davki, prispevki in

birokratskimi ovirami tako podražimo živo delo, da postane nekonkurenčno in je zato več kot sto tisoč ljudi izključenih s trga dela. Zahtevamo svobodo pri odločanju za družino in otroke. Poskrbeti moramo za mlade žene in moške, ki bi radi usklajevali poklicno in družinsko življenje. Nedopustno je, da se mora čedalje več mladih ljudi odločati ali za otroke ali za delo v svojem poklicu.

Zaposlenim materam in očetom bomo z ustreznimi ukrepi omogočili, da ustvarijo družino in imajo otroke, ne da bi se jim zaradi tega zmanjšale možnosti zaposlitve in poklicnega napredovanja. Svoboda podjetnosti odpira nova obzorja.

Poskrbeli bomo, da bodo ljudje v samostojnih poklicih, obrtniki in podjetniki lahko svobodno sprejemali tržno ustrezne odločitve, izrabljali nova odkritja, delovne postopke, organizacijske prijeme in druge konkurenčne prednosti.

Nedopustno omejevanje svobode je, če jim z birokratskimi ovirami in s prehudimi davčnimi bremenami preprečujemo, da bi v Sloveniji več delali in ustvarjali novo vrednost v korist celotne družbe.

NSI JE STRANKA PRAVIČNOSTI

NSi je stranka pravičnosti. Kot pravičnost razumemo ureditev, ki ponuja enake možnosti in enake pravice za vse, brez privilegijev, podkupljivosti, nepotizma in klientelizma. Le v takšnem sistemu ni nobene storitve brez protistoritve, nobene igre s srečo državljanov, temveč več blaginje in varnosti za vse. Tudi stari, brezposelni, invalidi, otroci, nizko kvalificirani in drugi ljudje, ki zaostajajo v tekmi z večino, imajo pravico do vključitve v družbo in pravico do priznanja. Uveljavljamo načelo pravičnosti pri dostopu do priložnosti.

Nikakor ne zadošča, če država ljudi, ki so prikrajšani, oskrbi s podporami na bolj ali manj visoki ravni, potem pa jih odpiše ali od njih ničesar več ne pričakuje. Z reformo socialnih sistemov bomo zato podprli socialne pobude, omogočili večjo udeležbo teh ljudi in jim priskrbeli ustrezne zaposlitve. Namesto kulture odvisnosti, življenja s socialno podporo in v brezdelju bomo razvili dejavne oblike socialne politike in trga delovne sile.

Zahtevamo pravičnost pri razvoju vseh zmožnosti. V družbi ne zadošča, da se usposobimo za samostojno življenje in znamo poskrbeti za družino. Naša naloga je tudi, da se usposobimo za pomoč slabotnim članom družbe in za sodelovanje pri ustvarjanju družbe blaginje za vse. To nalogo najbolje opravljajo družina, vzgoja in izobraževanje, pravična politika pa ljudem kaže pot, da si pomagajo med seboj in tako pomagajo vsej družbi.

Zavzemamo se za pravičnost pri izobraževanju. Revščina izvira predvsem iz pomanjkljive izobrazbe. Zato se o prihodnosti dežele ne odloča samo v državnih uradih, ampak tudi v otroških vrtcih in šolah, v laboratorijih in na univerzah. Samo odlično izobražene in vzgojene nove generacije bodo v prihodnosti zmožne zagotavljati visoko raven socialne varnosti. Če s socialnimi reformami sprožimo gospodarsko dinamiko, ki bo ustvarila sredstva za izboljšanje izobrazbene ravni, bo to dolgoročno izboljšalo tudi raven socialne varnosti v državi.

Prizadevamo si za pravičnost med generacijami. Če hočemo zagotoviti socialno pravičnost, ne smemo upoštevati samo sedanjih razmerij, saj bi lahko s tem preveč

obremenili prihodnje rodove. Vsaka socialna in pokojninska politika se mora presojati tudi z vidika medgeneracijske pravičnosti. Zato bomo mlajšim generacijam omogočili, da si za lastno socialno varnost oblikujejo kapitalsko glavnico oziroma rezervacije za čas, ko socialne varnosti morda ne bo več mogoče zagotoviti izključno na podlagi medgeneracijske solidarnosti.

SOLIDARNOST JE NEPOGREŠLJIVA SESTAVINA GOSPODARSKEGA IN DRUŽBENEGA USPEHA

Naše vodilo je pravičnost porazdelitve družbenega bogastva in solidarnost. Tudi v prihodnosti bo sistem socialne varnosti temeljil na solidarnosti močnih in slabotnih, bogatih in revnih, zdravih in bolnih, saj je to bistvo socialne pravičnosti, ki pomeni, da se enako obravnava enako, neenako pa neenako. Skrbeti moramo tudi za prerazdelitev v smeri družin in izobraževanja.

Vendar pretiravanje pri politiki prerazdelitve - politika, ki torto »pravično« razdeljuje, ne skrbi pa za to, da bo večja - izpodkopava svoje lastne temelje. Gospodarstvu in drugim sektorjem, ki ustvarjajo novo vrednost, mora ostati moč in volja za nadaljnjo rast. **Menimo, da je mesto, kjer se da najpravičneje opravi prerazdelitev družbenega dohodka, učinkovit in pregleden davčni sistem.**

NSi je stranka solidarnosti. Solidarnost razumemo kot pripravljenost za medsebojno pomoč, kot soodvisnost in povezanost različnih ljudi in družbenih skupin. Je nepogrešljiva postavka socialnega in gospodarskega uspeha in se kaže kot pripravljenost starih za pomoč mladim in mladih za pomoč starim, pripravljenost oseb brez otrok za pomoč družinam, pripravljenost zdravih za pomoč bolnim in onemoglim, pripravljenost zaposlenih za pomoč brezposelnim, pripravljenost bogatih občin za pomoč revnejšim.

Slabotnim ne pomagamo, če slabimo močne. Naš cilj ni izenačenje v revščini. Solidarnost ni enosmerna pot, organizirana mora biti po načelu medsebojnosti: ko sem v stiski, lahko pričakujem pomoč družbe, ko mi gre odlično, pa sam pomagam drugim.

Solidarnost ima značaj osebne vrednote, sočustvovanja s soljudmi, zato je človek ne more odstopiti državi. Družba, ki prepušča solidarnost državi, postane mrzla in nevoščljiva, saj solidarnost zahteva bližino in udeleženo. S solidarnostjo je povezana subsidiarnost kot predpostavka, da vsak posameznik ali majhna skupnost sama stori vse, kar zmore. Večje skupnosti jih pri tem podpirajo in jim priskočijo na pomoč le, če je treba. Tudi v sistemu socialne varnosti razumemo solidarnost kot pripravljenost posameznika, da skrbi za svoje zdravje in se izogiba nepotrebnim tveganjem, saj s tem razbremeni celotno skupnost - več zaposlenosti, rasti, blaginje in varnosti za vse.

SKRBIMO ZA ŠIBKEJŠE

Posebej pozorni smo pri varstvu vseh šibkejših, otrok, manjšin, ogroženih, invalidov in starejših ljudi. Zavzemali se bomo za spoštovanje človekovega dostojanstva pri medicinskih in genetskih raziskavah, ostro bomo nasprotovali evtanaziji, evgeniki in človeškemu kloniranju. Vsakemu članu družbe, moškim in ženskam, zdravim in invalidnim, starim in mladim, bomo omogočili, da sodeluje z znanjem, ustvarjalnostjo in

osebno pobudo v družbi in na trgu dela. Smo proti rasizmu, nacionalističnim ideologijam, verskemu fundamentalizmu, verski nestrpnosti in ultraradikalnim političnim usmeritvam, nasprotujemo neomejenemu individualizmu in popustljivosti pri etiki.